สำเนา

ที่ นร ๐๕๐๓/ว ๔๗๗ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

เรื่อง การดำเนินการเพื่อรองรับและขับเคลื่อนการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒

กราบเรียน/เรียน รอง – นรม. (ทุกท่าน), รัฐ – นร., (ทุกท่าน), กระทรวง กรม/เลขา- สศช. เลขาธิการคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ, ประธานกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๙๑๓/๓๘๔ ลงวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ และเอกสารประกอบในเรื่องนี้

ด้วยสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้เสนอเรื่อง การดำเนินการเพื่อรองรับและขับเคลื่อนการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ ไปเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา ความละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ ลงมติ

๑. เห็นชอบและรับทราบตามที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเสนอ และให้ดำเนินการต่อไปได้ โดยให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติตั้งแต่วันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ เป็นต้นไป ทั้งนี้ ในส่วนของการจัดทำหลักเกณฑ์ในการตรวจสอบความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติ (Checklist) ให้ใช้รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายตามที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเสนอ แทนการจัดทำคำชี้แจงตามหลักเกณฑ์ในการตรวจสอบความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติท้ายระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘

๒. ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้รับการยกเว้นการปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ (เรื่อง การเสนอเรื่องเร่งด่วนต่อคณะรัฐมนตรี) ในเรื่องนี้

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดทราบ/จึงเรียนยืนยันมา/จึงเรียนยืนยันมา และขอได้โปรดแจ้งให้หน่วยงานในสังกัดทราบและถือปฏิบัติต่อไป/จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ/จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และขอได้โปรดแจ้งให้หน่วยงานในสังกัดทราบและถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ (อย่างยิ่ง)

ธีระพงษ์ วงศ์ศิวะวิลาส

(นายธีระพงษ์ วงศ์ศิวะวิลาส)
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองนิติธรรม
โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๑๓๔๒
โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๕๘

หมายเหตุ
อัยการสูงสุด : จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดทราบ
รอง นรมรัฐ – นร.. : จึงเรียนยืนยันมา
กระทรวง :จึงเรียนยืนยันมา และขอได้โปรดแจ้งให้หน่วยงานในสังกัดทราบและถือปฏิบัติต่อไป
องค์กรอิสระ :จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ
กรม :จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และขอได้โปรดแจ้งให้หน่วยงานในสังกัดทราบและถือปฏิบัติต่อไป

ด่วนที่สุด
ที่ นร ๐๙๑๓/๓๙๔

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
๑ ถนนพระอาทิตย์ เขตพระนคร
กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

เรื่อง การดำเนินการเพื่อรองรับและขับเคลื่อนการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย (๑) หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี
(๒) ร่างอนุบัญญัติและร่างคำแนะนำของคณะกรรมการพัฒนากฎหมายในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ รวมจำนวน ๑๑ ฉบับ
(๓) รายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวกับร่างอนุบัญญัติและร่างคำแนะนำของคณะกรรมการพัฒนากฎหมายดังกล่าว
(๔) ตารางภารกิจที่หน่วยงานของรัฐต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒

ด้วยสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาขอเสนอเรื่องการดำเนินการเพื่อรองรับและขับเคลื่อนการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๑) ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) สั่งและปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรี ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีตามสิ่งที่ส่งมาด้วย (๑) ด้วยแล้ว

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ ปัจจุบันกฎหมายในประเทศไทยที่ใช้บังคับอยู่โดยส่วนใหญ่ใช้ระบบควบคุมผ่านการอนุมัติอนุญาต รัฐจึงมีอำนาจควบคุมแทบทุกกิจกรรมที่เกิดขึ้นในประเทศ ซึ่งทำให้รัฐต้องใช้บุคลากรและงบประมาณจำนวนมากในการดำเนินงาน งบประมาณที่เป็นงบรายจ่ายประจำของภาครัฐจึงเพิ่มมากขึ้นทุกปี การขยายบทบาทภารกิจของภาครัฐในลักษณะดังกล่าวนี้ไม่สอดคล้องกับบทบาทของภาครัฐของประเทศพัฒนาแล้วที่เปลี่ยนแปลงบทบาทของภาครัฐจากผู้ควบคุม (Controller) เป็นผู้กำกับ (Supervisor) ผู้ส่งเสริม (Promoter) และผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) ให้แก่ภาคเอกชน การควบคุมโดยรัฐของประเทศที่พัฒนาแล้วยังคงมีอยู่ แต่จำกัดเฉพาะในเรื่องที่จำเป็นอย่างยิ่งเท่านั้น การเปลี่ยนบทบาทของภาครัฐดังกล่าวนอกจากจะส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันและการพัฒนาประเทศแล้ว ยังมีผลเป็นการส่งเสริมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) และการพัฒนานวัตกรรม (Innovation) และลดการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่

ของรัฐที่แตกต่างหลากหลายอันเป็นช่องทางให้เกิดการทุจริตและประพฤติมิชอบได้อีกทางหนึ่งด้วย นอกจากนี้ การทบทวนความเหมาะสมของกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่เพื่อให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไปของประเทศไทยยังไม่เป็นระบบและไม่ได้ดำเนินการอย่างสม่ำเสมอ ทำให้กฎหมายที่ตราขึ้นและเหมาะสมกับสถานการณ์ในอดีตจำนวนมากกลายเป็นปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของภาคเอกชนในปัจจุบัน รวมทั้งภาครัฐเองด้วย

๑.๒ มาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้บัญญัติแนวทางในการจัดทำและตรากฎหมายขึ้นใหม่ และการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมายที่มีผลใช้บังคับอยู่เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวไว้ ดังต่อไปนี้

"รัฐพึงจัดให้มีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็น และยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพ โดยไม่ชักช้าเพื่อไม่ให้เป็นภาระแก่ประชาชน และดำเนินการให้ประชาชนเข้าถึงตัวบทกฎหมายต่าง ๆ ได้โดยสะดวกและสามารถเข้าใจกฎหมายได้ง่ายเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้อง

ก่อนการตรากฎหมายทุกฉบับ รัฐพึงจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้านและเป็นระบบ รวมทั้งเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์นั้นต่อประชาชน และนำมาประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมายทุกขั้นตอน เมื่อกฎหมายมีผลใช้บังคับแล้ว รัฐพึงจัดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายทุกรอบระยะเวลาที่กำหนด โดยรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องประกอบด้วย เพื่อพัฒนากฎหมายทุกฉบับให้สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป

รัฐพึงใช้ระบบอนุญาตและระบบคณะกรรมการในกฎหมายเฉพาะกรณีที่จำเป็น พึงกำหนดหลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐและระยะเวลาในการดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายให้ชัดเจน และพึงกำหนดโทษอาญาเฉพาะความผิดร้ายแรง"

๑.๓ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ บรรจุหลักการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญฯ ไว้ในข้อ ๔.๗ ว่า กฎหมายต้องมีความสอดคล้องเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงและมีกฎหมายเท่าที่จำเป็น โดยกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับมีเท่าที่จำเป็น ทันสมัย มีความเป็นสากล มีประสิทธิภาพ โดยมุ่งใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือในการสนับสนุนการพัฒนา การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่นำไปสู่ความเหลื่อมล้ำด้านต่าง ๆ เอื้อต่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ และในการตรากฎหมายต้องดำเนินการให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้านและเป็นระบบ รวมทั้งเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์นั้นต่อประชาชน และนำมาประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมายทุกขั้นตอน รวมทั้งจัดให้มีการสร้างความรับรู้และความเข้าใจในข้อกฎหมาย และประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายทุกรอบระยะเวลาที่กำหนด เพื่อพัฒนากฎหมายทุกฉบับให้สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป

๑.๔ แผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย ประเด็นปฏิรูปที่ ๑ กำหนดให้มีการจัดทำร่างอนุบัญญัติเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การดำเนินการรองรับการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย และประเด็นปฏิรูปที่ ๗ กำหนดให้มีการจัดทำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและเครือข่ายเชื่อมโยงในลักษณะของระบบกลางที่สามารถเชื่อมข้อมูลต่อกันได้ เพื่อรองรับระบบฐานข้อมูลกลางทางกฎหมายของประเทศ

๑.๕ คณะรัฐมนตรีได้เสนอร่างพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. .... ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เพื่อรองรับการดำเนินการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญฯ ทั้งนี้ พระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒ และจะมีผลใช้บังคับในวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

๒.๑ มาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดให้คณะกรรมการพัฒนากฎหมายมีหน้าที่และอำนาจในการเสนอแนะหรือให้ความเห็นแก่คณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการออกกฎกระทรวง การกำหนดแนวทาง หรือการดำเนินการอื่นใดเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการพัฒนากฎหมายจึงได้จัดทำร่างอนุบัญญัติและร่างคำแนะนำในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติดังกล่าว เพื่อให้หน่วยงานของรัฐมีหลักเกณฑ์ แนวทาง และรายละเอียดในทางปฏิบัติที่ชัดเจน

๒.๒ บัดนี้ คณะกรรมการพัฒนากฎหมายได้จัดทำร่างอนุบัญญัติและร่างคำแนะนำในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติดังกล่าวเสร็จแล้ว จึงต้องเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอนุมัติ

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

โดยที่หน่วยงานของรัฐมีภารกิจหน้าที่บางประการที่ต้องดำเนินการทันทีเมื่อพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ มีผลใช้บังคับในวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ จึงจำเป็นต้องออกอนุบัญญัติและคำแนะนำที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้หน่วยงานของรัฐสามารถปฏิบัติตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้

๔. สาระสำคัญ ข้อเท็จจริง และข้อกฎหมาย

ในการดำเนินการเพื่อรองรับและขับเคลื่อนการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ คณะกรรมการพัฒนากฎหมายและสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

๔.๑ สร้างความรับรู้ ความเข้าใจ เผยแพร่ และประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒

๔.๑.๑ การดำเนินการที่ผ่านมา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ดำเนินการในเรื่องนี้มาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ในชั้นการจัดทำร่างกฎหมายและภายหลังร่างกฎหมายได้ผ่านความเห็นชอบจากสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นและเตรียมความพร้อมให้แก่หน่วยงานของรัฐในการปฏิบัติตามกฎหมาย รวมทั้งสิ้นจำนวน ๙ ครั้ง ดังนี้

- การรับฟังความคิดเห็นและเผยแพร่หลักการสำคัญของร่างฯ ให้แก่หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๗ ครั้ง

- สัมมนาเพื่อเตรียมความพร้อมและซักซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติฯ ให้แก่ผู้บริหารของหน่วยงานของรัฐ ก่อนการเสนอร่างกฎหมายเข้าสู่การพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ จำนวน ๑ ครั้ง

- สัมมนาเพื่อเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย ภายหลังร่างกฎหมายได้ผ่านการพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ จำนวน ๑ ครั้ง

(๒) ได้พัฒนาหลักสูตรการอบรมนักกฎหมายซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา โดยได้เพิ่มเนื้อหาในส่วนที่เกี่ยวกับมาตรา ๗๗ มาตรา ๒๕๘ ค. ด้านกฎหมาย ของรัฐธรรมนูญ และกฎหมายว่าด้วยหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย ทั้งนี้ ได้มีผู้ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรดังกล่าวแล้ว โดยเป็นนักกฎหมายภาครัฐระดับปฏิบัติการ จำนวน ๓๐๐ คน และระดับชำนาญการขึ้นไป จำนวน ๑,๒๐๐ คน

(๓) จัดวิทยากรเพื่อบรรยายให้ความรู้ในหัวข้อเกี่ยวกับพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ แก่หน่วยงานของรัฐ จำนวน ๘ ครั้ง ได้แก่ กระทรวงยุติธรรม กรมควบคุมมลพิษ กรมโรงงานอุตสาหกรรม สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา และสถาบันพระปกเกล้า

๔.๑.๒ การดำเนินการต่อไป

เพื่อประโยชน์ในการสร้างความรับรู้ ความเข้าใจ เผยแพร่และประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาจะได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) จัดทำสื่อสารสนเทศ รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อประโยชน์ในการสืบค้น รวมทั้งจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายนี้ ทั้งนี้ ได้เผยแพร่ข้อมูลดังกล่าวไว้ในเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (www.krisdika.go.th) และเว็บไซต์ของคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย (www.lawreform.go.th) แล้ว

(๒) จัดการฝึกอบรมให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างต่อเนื่อง

(๓) สนับสนุนวิทยากรเพื่อบรรยายให้แก่หน่วยงานของรัฐในหัวข้อเกี่ยวกับพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒

(๔) สร้างความร่วมมือกับองค์กรภาคเอกชนและภาคประชาชนเพื่อร่วมกันขับเคลื่อนการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒

๔.๒ การจัดทำร่างอนุบัญญัติและร่างคำแนะนำของคณะกรรมการพัฒนากฎหมายในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ รวมจำนวน ๑๑ ฉบับ

ในการจัดทำร่างอนุบัญญัติและร่างคำแนะนำฯ คณะกรรมการพัฒนากฎหมาย และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีการ่วมกับสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) ได้พิจารณาดำเนินการดังนี้

(ก) พิจารณากำหนดประเด็นหรือเรื่องที่หน่วยงานของรัฐต้องดำเนินการให้เหมาะสมกับความพร้อมและความเป็นไปได้ที่จะดำเนินการได้จริงในทางปฏิบัติ โดยในส่วนของการจัดทำร่างกฎหมายได้พิจารณาปรับลดประเด็นคำถามที่หน่วยงานของรัฐต้องระบุในแบบการตรวจสอบความจำเป็นในการตรากฎหมาย (Checklist) ตามระเบียบว่าด้วยการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ ลงให้เหลือเท่าที่จำเป็นสำหรับประกอบการพิจารณาตัดสินใจที่จะตรากฎหมายฉบับนั้นหรือไม่ ซึ่งเป็นเรื่องในทางนโยบายของคณะรัฐมนตรี

สำหรับการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายได้พิจารณาปรับลดภาระหน้าที่ที่หน่วยงานของรัฐต้องดำเนินการอยู่ตามพระราชกฤษฎีกาการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๘ ลงอย่างมาก จากเดิมที่กำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องทบทวนความเหมาะสมของกฎหมายและกฎแยกเป็นรายฉบับ เป็นกำหนดให้หน่วยงานของรัฐทบทวนความเหมาะสมของกฎหมายและกฎรวมไปในคราวเดียวกันเป็นหลัก

(ข) เพื่อให้การจัดทำร่างอนุบัญญัติและร่างคำแนะนำฯ เป็นไปตามมาตรฐานสากล เหมาะสม และสอดคล้องกับความพร้อมของหน่วยงานของรัฐและบริบทของประเทศไทย จึงได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญขององค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organisation for Economic Co-operation and Development) (OECD) เพื่อเรียนรู้ประสบการณ์และมาตรฐานของการดำเนินการในเรื่องนี้ของต่างประเทศ รวมทั้งได้รับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานของรัฐทุกหน่วยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาประกอบการพิจารณากำหนดมาตรฐานหรือแนวทางการดำเนินการในเรื่องนี้

คณะกรรมการพัฒนากฎหมาย และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีการ่วมกับสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) ได้จัดทำร่างอนุบัญญัติและร่างคำแนะนำฯ ทั้งสิ้นจำนวน ๑๑ ฉบับ โดยมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

๔.๒.๑ ร่างอนุบัญญัติ จำนวน ๕ ฉบับ ซึ่งคณะกรรมการพัฒนากฎหมายจัดทำขึ้นเพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบ

๔.๒.๑.๑ ร่างแนวทางการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย มีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

- กำหนดประเด็นในการตรวจสอบความจำเป็นในการตรากฎหมาย

- กำหนดหลักเกณฑ์การวิเคราะห์ผลกระทบและแบบรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

- กำหนดขั้นตอนและหลักเกณฑ์การตรวจสอบรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายที่หน่วยงานของรัฐจัดทำขึ้น รวมทั้งการปรับปรุงแก้ไขรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายให้สอดคล้องกับร่างกฎหมายที่ผ่านการตรวจพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๔.๒.๑.๒ ร่างแนวทางการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย มีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

- กำหนดหลักเกณฑ์การประเมินผลสัมฤทธิ์และระยะเวลาที่หน่วยงานของรัฐต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จ รวมทั้งกำหนดแบบรายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

- กำหนดหลักเกณฑ์การรับฟังความคิดเห็นเพื่อนำมาประกอบการประเมินผลสัมฤทธิ์

- กำหนดกรณีที่ยังไม่อาจใช้ระบบกลางได้ให้การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายซึ่งต้องกระทำผ่านระบบกลาง ผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบการประเมินผลสัมฤทธิ์ พร้อมทั้งแจ้งให้คณะกรรมการพัฒนากฎหมายทราบด้วย

๔.๒.๑.๓ ร่างกฎกระทรวงกำหนดรอบระยะเวลาการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. .... มีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

- กำหนดรอบระยะเวลาการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย โดยกำหนดให้กฎหมายใดที่มีผลใช้บังคับอยู่ก่อนวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ ให้กระทำครั้งแรกไม่ช้ากว่าห้าปีนับแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๓ และให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ครั้งต่อ ๆ ไปทุกรอบระยะเวลาห้าปี ทั้งนี้ การประเมินผลสัมฤทธิ์ดังกล่าวต้องทำให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ต้องทำการประเมินผลสัมฤทธิ์

- กำหนดกรณีที่ยังไม่อาจใช้ระบบกลางได้ให้ประกาศรายชื่อกฎหมายและหน่วยงานที่รับผิดชอบผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบการประเมินผลสัมฤทธิ์ พร้อมทั้งแจ้งให้คณะกรรมการพัฒนากฎหมายทราบด้วย

๔.๒.๑.๔ ร่างกฎกระทรวงกำหนดกฎหมายตามมาตรา ๒๙ (๖) พ.ศ. .... มีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

กำหนดรายชื่อและประเภทของกฎหมายที่ไม่ต้องประเมินผลสัมฤทธิ์ตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒

๔.๒.๑.๕ ร่างกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับการไม่เผยแพร่ข้อมูลในระบบกลาง พ.ศ. .... มีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

- กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับการไม่เผยแพร่ข้อมูลในระบบกลาง โดยหน่วยงานของรัฐไม่ต้องเผยแพร่กฎเกณฑ์ตามมาตรา ๓๖ หากมีกฎหมายห้ามเปิดเผยหรือคุ้มครองให้ไม่ต้องเปิดเผยกฎเกณฑ์ดังกล่าว

- กำหนดให้บุคคลใดซึ่งเห็นว่ากฎเกณฑ์ที่เผยแพร่ไว้ในระบบกลางอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตหรือความปลอดภัยของตนเองหรือผู้อื่นซึ่งอยู่ในความดูแลของตน มีสิทธิแจ้งให้หน่วยงานของรัฐที่เผยแพร่กฎเกณฑ์นั้นปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นได้

ทั้งนี้ ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบร่างอนุบัญญัติข้างต้นแล้ว อาจต้องพิจารณาดำเนินการในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) โดยที่มาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ บัญญัติว่า เมื่อแนวทางเกี่ยวกับการประเมินผลสัมฤทธิ์ตามหมวด ๕ การประเมินผลสัมฤทธิ์ มีผลใช้บังคับแล้ว ให้พระราชกฤษฎีกาการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๘ เป็นอันยกเลิก ดังนั้น หากกฎกระทรวงกำหนดกฎหมายตามมาตรา ๒๙ (๖) กฎกระทรวงกำหนดรอบระยะเวลาการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายและแนวทางการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย มีผลใช้บังคับ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจึงอาจแจ้งเวียนเพื่อให้หน่วยงานของรัฐทราบถึงการสิ้นผลของพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว และภารกิจหน้าที่ในการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายที่จะต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์

ในการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายที่จะต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ แทนการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมายตามพระราชกฤษฎีกาการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๘

(๒) ในกรณีแนวทางการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายมีผลใช้บังคับ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีอาจพิจารณาแก้ไขระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ ในส่วนที่เกี่ยวกับการตรวจสอบความจำเป็นในการตรากฎหมายและการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย เพื่อไม่ให้หน่วยงานของรัฐต้องดำเนินการในเรื่องดังกล่าวซ้ำซ้อนกัน

๔.๒.๒ **ร่างคำแนะนำของคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย** จำนวน ๔ ฉบับ ซึ่งจัดทำขึ้นเพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒

๔.๒.๒.๑ **ร่างคำแนะนำของคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย เรื่อง การรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องประกอบการจัดทำร่างกฎหมาย** มีสาระสำคัญเป็นการกำหนดแนวทางที่หน่วยงานของรัฐควรดำเนินการในการรับฟังความคิดเห็น เพื่อให้หน่วยงานใช้ประกอบการพิจารณาจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

๔.๒.๒.๒ **ร่างคำแนะนำของคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย เรื่อง การใช้ระบบอนุญาตในกฎหมาย** มีสาระสำคัญเป็นการกำหนดแนวทางในการพิจารณาระดับการควบคุม กำกับดูแล หรือการที่รัฐจะเข้าไปแทรกแซงเพื่อจำกัดสิทธิและเสรีภาพในการทำกิจกรรม การดำเนินชีวิต หรือการประกอบธุรกิจของประชาชนในกฎหมาย เพื่อให้หน่วยงานใช้ประกอบการพิจารณาจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

๔.๒.๒.๓ **ร่างคำแนะนำของคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย เรื่อง การใช้ระบบคณะกรรมการในกฎหมาย** มีสาระสำคัญเป็นการกำหนดแนวทางในการพิจารณานำระบบคณะกรรมการมาใช้ในกฎหมายเฉพาะกรณีที่จำเป็น เพื่อให้หน่วยงานใช้ประกอบการพิจารณาจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

๔.๒.๒.๔ **ร่างคำแนะนำของคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย เรื่อง การนำโทษอาญามาใช้ในกฎหมาย** มีสาระสำคัญเป็นการกำหนดหลักเกณฑ์การนำโทษอาญามาใช้ในกฎหมายเฉพาะความผิดร้ายแรง เพื่อให้หน่วยงานใช้ประกอบการพิจารณาจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

๔.๒.๓ **ร่างหลักเกณฑ์** จำนวน ๒ ฉบับ ซึ่งมาตรา ๓๖ แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีการ่วมกับสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) จัดทำขึ้น โดยจะเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบความคืบหน้าของการดำเนินการ

๔.๒.๓.๑ **ร่างหลักเกณฑ์การจัดทำคำอธิบายสรุปสาระสำคัญของกฎหมาย** มีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

- กำหนดหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดทำคำอธิบายสรุปสาระสำคัญของกฎหมาย

- กำหนดหลักเกณฑ์การจัดทำคำอธิบายสรุปสาระสำคัญของกฎหมาย ระยะเวลาที่ต้องดำเนินการจัดทำให้แล้วเสร็จ และวิธีการเผยแพร่คำอธิบายสรุปสาระสำคัญของกฎหมาย

๔.๒.๓.๒ ร่างหลักเกณฑ์การจัดทำและเผยแพร่ข้อมูลในระบบกลาง เพื่อประโยชน์ในการให้ประชาชนเข้าถึงกฎหมายได้อย่างทั่วถึง มีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

- กำหนดหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดทำและเผยแพร่ข้อมูลกฎหมายและกฎเกณฑ์ที่ออกตามกฎหมายฉบับนั้นในระบบกลาง

- กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ รูปแบบ และระยะเวลาการเผยแพร่ข้อมูลในระบบกลาง

ทั้งนี้ รายละเอียดของร่างอนุบัญญัติและร่างคำแนะนำของคณะกรรมการพัฒนากฎหมายในเรื่องต่าง ๆ ปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย (๒)

๔.๓ โดยที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๐ เห็นชอบแนวทางการจัดทำและการเสนอร่างกฎหมายตามบทบัญญัติมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เพื่อรองรับการดำเนินการตามมาตรา ๗๗ ไปพลางก่อนจนกว่าจะได้มีการตรากฎหมายเพื่อดำเนินการในเรื่องนี้ บัดนี้ ได้มีการตราพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ ขึ้นใช้บังคับแล้ว โดยได้กำหนดหลักการเกี่ยวกับการจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย รวมทั้งการเข้าถึงบทบัญญัติของกฎหมายแล้ว และหากคณะรัฐมนตรีเห็นชอบร่างอนุบัญญัติและร่างคำแนะนำของคณะกรรมการพัฒนากฎหมายตามข้อ ๔.๒ แล้ว จะมีหลักเกณฑ์ แนวทาง และรายละเอียดในทางปฏิบัติที่ครอบคลุมและชัดเจนกว่าที่กำหนดไว้ในมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว จึงสมควรยกเลิกมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๐ เรื่อง แนวทางการจัดทำและการเสนอร่างกฎหมายตามบทบัญญัติมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

๔.๔ การจัดทำระบบกลาง (ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและเครือข่ายเชื่อมโยงที่จัดทำขึ้นเพื่อเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ รวมทั้งการเข้าถึงบทบัญญัติของกฎหมายของประชาชน) เพื่อรองรับการดำเนินการตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒

๔.๔.๑ คณะกรรมการพัฒนากฎหมายได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการพัฒนากฎหมายขึ้นคณะหนึ่ง เพื่อทำหน้าที่ศึกษาและเสนอแนะแนวทางเกี่ยวกับการจัดให้มีระบบสารสนเทศกลางและระบบฐานข้อมูลกลางทางกฎหมายของประเทศ ทั้งนี้ ในการออกแบบระบบดังกล่าวได้ศึกษาตัวอย่างจากประเทศที่มีการจัดทำระบบฐานข้อมูลกลางด้านกฎหมาย ได้แก่ ประเทศฝรั่งเศส เพื่อนำมาปรับใช้กับประเทศไทย

๔.๔.๒ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาโดยคำแนะนำของคณะอนุกรรมการตามข้อ ๔.๔.๑ ได้จัดทำข้อกำหนดความต้องการในการจัดทำระบบกลางเสร็จแล้วและได้ส่งให้สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) เพื่อดำเนินการจัดให้มีระบบกลางให้แล้วเสร็จภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ ซึ่งเป็นระยะเวลาตามที่แผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายกำหนดไว้ ทั้งนี้ ระบบกลางที่จัดทำขึ้นดังกล่าวจะรองรับการทำงานที่เกี่ยวกับการรับฟังความคิดเห็นประกอบการจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย และการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการรับฟังความคิดเห็น การวิเคราะห์ผลกระทบ และร่างกฎหมายที่หน่วยงานของรัฐจัดทำขึ้น รวมทั้ง

ร่างกฎหมายที่คณะรัฐมนตรีเสนอต่อรัฐสภา สำหรับการรองรับงานเกี่ยวกับการเป็นฐานข้อมูลด้านกฎหมายของประเทศจะดำเนินการในระยะต่อไป

๕. ความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ในการจัดทำร่างอนุบัญญัติและร่างคำแนะนำของคณะกรรมการพัฒนากฎหมายในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ ตามข้อ ๔.๒.๑ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นเพื่อประกอบการดำเนินการดังกล่าว ดังต่อไปนี้

๕.๑ รับฟังความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญจากองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD)) ซึ่งจากการรับฟังความคิดเห็นดังกล่าวปรากฏผลว่า ผู้เชี่ยวชาญจาก OECD มีความเห็นว่า ร่างแนวทางและร่างคำแนะนำเกี่ยวกับการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย นั้น มีความสอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติในทางสากล ในการนี้ได้เพิ่มเติมรายละเอียดบางส่วนเพื่อให้เกิดความชัดเจนในทางปฏิบัติตามที่ผู้เชี่ยวชาญจาก OECD ให้คำแนะนำ

๕.๒ รับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานของรัฐ และประชาชนทั่วไปผ่านวิธีการต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

๕.๒.๑ มีหนังสือสอบถามความคิดเห็นไปยังรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทุกกระทรวง ปลัดกระทรวง และหัวหน้าส่วนราชการระดับอธิบดีหรือเทียบเท่าในทุกกระทรวงและทุกกรม

๕.๒.๒ จัดประชุมสัมมนารับฟังความคิดเห็น จำนวน ๖ ครั้ง

๕.๒.๓ รับฟังความคิดเห็นผ่านทางเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (www.krisdika.go.th)

ทั้งนี้ รายละเอียดของรายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวกับร่างอนุบัญญัติและร่างคำแนะนำของคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย ปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย (๓)

๖. ข้อเสนอของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๖.๑ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาขอเรียนเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ ในเรื่องดังต่อไปนี้

๖.๑.๑ เห็นชอบร่างอนุบัญญัติตามข้อ ๔.๒.๑ และให้ดำเนินการประกาศในราชกิจจานุเบกษาเพื่อให้มีผลใช้บังคับต่อไป

๖.๑.๒ เห็นชอบร่างคำแนะนำของคณะกรรมการพัฒนากฎหมายตามข้อ ๔.๒.๒ เพื่อให้หน่วยงานถือปฏิบัติ

๖.๑.๓ มอบหมายให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีดำเนินการตามที่ระบุท้ายของข้อ ๔.๒.๑ ตาม (๑) และ (๒)

๖.๑.๔ ยกเลิกมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๐ เรื่อง แนวทางการจัดทำและการเสนอร่างกฎหมายตามบทบัญญัติมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

๖.๑.๕ เพื่อให้หน่วยงานของรัฐสามารถปฏิบัติตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้โดยเร็วและมีประสิทธิภาพ เห็นควรมีมติให้หน่วยงานดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) พิจารณาขับเคลื่อนงานในส่วนที่ต้องรับผิดชอบตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ ทั้งนี้ ตามตารางภารกิจที่หน่วยงานของรัฐต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย (๔)

(๒) จัดการฝึกอบรมเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่เจ้าหน้าที่ในสังกัด โดยหน่วยงานของรัฐอาจขอรับการสนับสนุนวิทยากรจากสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๖.๒ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาขอเรียนเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ ในเรื่องดังต่อไปนี้

๖.๒.๑ การดำเนินการเกี่ยวกับการสร้างความรับรู้ ความเข้าใจ เผยแพร่และประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ ตามข้อ ๔.๑

๖.๒.๒ การดำเนินการเกี่ยวกับการจัดทำร่างหลักเกณฑ์ฯ ตามข้อ ๔.๒.๓

๖.๒.๓ การดำเนินการเกี่ยวกับการจัดทำระบบกลางตามข้อ ๔.๔

๖.๒.๔ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐเกิดข้อสงสัยหรือความไม่ชัดเจนเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ อาจหารือมายังคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

อนุมัติ

ขอแสดงความนับถือ

พลเอก
(ประยุทธ์ จันทร์โอชา)
นายกรัฐมนตรี
19 พ.ย. 2562

นางพงษ์สวาท
(นางพงษ์สวาท กายอรุณสุทธิ์)
รองเลขาธิการฯ รักษาราชการแทน
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

กองพัฒนากฎหมาย
โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๐๗๙๗ – ๘ ต่อ ๔๐๐๐ (นายอรรถสิทธิ์ฯ)
โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๒๒๗๒
www.krisdika.go.th
www.lawreform.go.th

(นายดิสทัต โหตระกิตย์)
ลธน.
19 พ.ย. 2562

กราบเรียน นรม.
.....เห็นควร.....แจ้งว่าเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นเร่งด่วน ตาม ม.9 แห่ง พรฎ. ว่าด้วยการเสนอเรื่องฯ และขอให้นำเสนอ ครม. เป็นวาระจร ในวันที่.....19 พ.ย. 12.....
หากเห็นชอบด้วย ขอได้โปรดอนุมัติให้เสนอ ครม. พิจารณาเป็นวาระจร ตามที่.....เห็นควร.....เสนอ

(นายธีระพงษ์ วงศ์ศิวะวิลาส)
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ด่วนที่สุด **บันทึกข้อความ**

ส่วนราชการ สำนักงานรองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) **โทร.** ๐ ๒๒๘๘ ๔๑๕๗
ที่ นร ๐๔๐๓ (กร.๓)/๑๑๕๓ **วันที่** ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒
เรื่อง การดำเนินการเพื่อรองรับและขับเคลื่อนการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ด้วยสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้เสนอเรื่อง การดำเนินการเพื่อรองรับและขับเคลื่อนการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ ต่อคณะรัฐมนตรี จึงเห็นสมควรให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

(นายวิษณุ เครืองาม)
รองนายกรัฐมนตรี

ร่างฯ ที่ สคก. ตรวจพิจารณาแล้ว
เรื่องเสร็จที่ ๑๔๓๐/๒๕๖๒

ร่าง
แนวทางการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗ และมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ คณะกรรมการพัฒนากฎหมายโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีกำหนดแนวทางการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ก่อนการเสนอให้มีการตรากฎหมาย ให้หน่วยงานของรัฐตรวจสอบความจำเป็นในการตรากฎหมาย โดยวิเคราะห์สภาพปัญหาและเหตุผลที่รัฐควรเข้าไปแทรกแซงในเรื่องนั้น และพิจารณาทางเลือกต่าง ๆ ที่เป็นไปได้ ทั้งทางเลือกที่เป็นกฎหมายและไม่เป็นกฎหมาย ทั้งนี้ จะขอคำปรึกษาการดำเนินการดังกล่าวต่อคณะกรรมการพัฒนากฎหมายก็ได้

เมื่อวิเคราะห์แล้วเห็นว่ามีความจำเป็นต้องตรากฎหมาย ให้หน่วยงานของรัฐวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย และจัดทำเป็นรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายตามแบบแนบท้าย

ข้อ ๒ การจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย หน่วยงานของรัฐต้อง

(๑) ใช้ภาษาที่เข้าใจได้ง่าย โดยอธิบายหรือนำเสนอข้อมูลอย่างกระชับ ครบถ้วน และตรงประเด็น

(๒) ระบุข้อมูลและข้อเท็จจริงที่น่าเชื่อถือและสามารถตรวจสอบได้ ที่นำมาประกอบการวิเคราะห์ไว้ในรายงานด้วย

ข้อ ๓ ในการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย หน่วยงานของรัฐต้องพิจารณาเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อประเทศ สังคม หรือประชาชน

(๒) ความพร้อมและต้นทุนของรัฐในการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย

(๓) ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมหรือสุขภาวะ หรือผลกระทบอื่นโดยรวมที่สำคัญ

ข้อ ๔ การวิเคราะห์ความพร้อมและต้นทุนของรัฐตามข้อ ๓ (๒) ให้หน่วยงานของรัฐวิเคราะห์ต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายที่คาดว่าต้องใช้ในการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายในระยะสามปีแรก โดยให้แนบรายละเอียดการคำนวณต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายดังกล่าวมาด้วย

ข้อ ๕ ให้หน่วยงานของรัฐเสนอรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี

ข้อ ๖ ให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีตรวจสอบความครบถ้วนของการดำเนินการตามข้อ ๑ ถึงข้อ ๔ โดยหากเห็นว่ามีความจำเป็นต้องดำเนินการในส่วนใดเพิ่มเติม ให้แจ้งหน่วยงานของรัฐเจ้าของเรื่องดำเนินการให้ครบถ้วน โดยให้ระบุเรื่องหรือประเด็นที่จะต้องดำเนินการให้ชัดเจน

ข้อ ๗ ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีมีมติส่งร่างกฎหมายให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจสอบความจำเป็นในการตรากฎหมายและตรวจสอบการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างเคร่งครัด รวมทั้งตรวจสอบว่าการรับฟังความคิดเห็นครบถ้วนและครอบคลุมผู้เกี่ยวข้องที่ต้องรับฟังหรือไม่

ข้อ ๘ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาอาจร่วมกับหน่วยงานของรัฐเจ้าของเรื่องหรือหน่วยงานอื่นในการวิเคราะห์ต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายของประชาชนที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย สำหรับกรณีที่ผลกระทบนั้นอาจคำนวณเป็นเงินได้และเป็นร่างกฎหมายดังต่อไปนี้

(๑) ร่างกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลกระทำการใดเมื่อได้รับความยินยอมก่อนกระทำการนั้น เช่น การอนุญาต การอนุมัติ การจดทะเบียน การขึ้นทะเบียน การรับแจ้ง การให้ประทานบัตร และการให้อาชญาบัตร

(๒) ร่างกฎหมายอื่นตามที่คณะกรรมการพัฒนากฎหมายประกาศกำหนด

ข้อ ๙ เมื่อสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาร่างกฎหมายแล้วเสร็จให้ปรับปรุงหรือแก้ไขรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายให้สอดคล้องกับร่างกฎหมายที่ผ่านการตรวจพิจารณา และเสนอไปพร้อมกับร่างกฎหมายและเอกสารอื่น ๆ เพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป ทั้งนี้ ในการดำเนินการตามข้อนี้ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาจะแจ้งให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ดำเนินการหรือร่วมดำเนินการก็ได้

ร่าง

รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

ร่างพระราชบัญญัติ.....

☐ กฎหมายใหม่ ☐ แก้ไข/ปรับปรุง ☐ ยกเลิก

หน่วยงานของรัฐผู้เสนอร่างกฎหมาย.....

ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ

☐ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติในเรื่อง.....

☐ สอดคล้องกับแผนการปฏิรูปประเทศในเรื่อง.....

ส่วนที่ ๑
เหตุผลความจำเป็นที่ต้องตรากฎหมายและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

---

๑. สภาพปัญหา สาเหตุของปัญหา และผลกระทบของปัญหา

๑.๑ ปัญหาคืออะไร สาเหตุของปัญหาคืออะไร และผลกระทบของปัญหาคืออะไร.....

๑.๒ เหตุใดรัฐจึงควรแทรกแซงในเรื่องนี้.....

๒. วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการแทรกแซง

วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการแทรกแซงคืออะไร.....

๓. การแก้ปัญหาในปัจจุบัน

๓.๑ วิธีการแก้ปัญหาที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันคืออะไร.....

๓.๒ ต่างประเทศแก้ปัญหานี้อย่างไร (ถ้ามี) และการดำเนินการดังกล่าวเหมาะสมกับสังคมไทยหรือไม่ อย่างไร.....

๔. การรับฟังความคิดเห็น

☐ ได้รับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องแล้ว

☐ ได้นำผลการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการวิเคราะห์ผลกระทบแล้ว

๕. ความสัมพันธ์หรือความใกล้เคียงกับกฎหมายอื่น

ร่างกฎหมายนี้มีความสัมพันธ์หรือใกล้เคียงกับกฎหมายอื่นหรือไม่ อย่างไร.....

๖. ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๖.๑ กฎหมายนี้จำกัดสิทธิหรือเสรีภาพ หรือก่อให้เกิดหน้าที่หรือภาระอะไรแก่ใครบ้าง.....

๖.๒ มีมาตรการป้องกัน แก้ไข คุ้มครอง หรือเยียวยาให้แก่ผู้ได้รับผลกระทบตาม ๖.๑ อย่างไร.....

๖.๓ กฎหมายนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศ สังคม หรือประชาชนอย่างไร.....

๗. ความพร้อมและต้นทุนของรัฐในการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย

๗.๑ หน่วยงานผู้รับผิดชอบ.....

๗.๒ มีแนวทางและระยะเวลาเตรียมการในการปฏิบัติตามหรือบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างไร.....
และมีการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่ออำนวยความสะดวกหรือลดขั้นตอนและค่าใช้จ่ายในการดำเนินการหรือไม่.....

๗.๓ มีแนวทางและระยะเวลาในการสร้างความเข้าใจให้แก่ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามและการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างไร.....

๗.๔ ต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายที่คาดว่าต้องใช้ในการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายในระยะ ๓ ปีแรก เป็นจำนวน.....บาท อัตรากำลังที่ต้องใช้.....อัตรา
อัตรากำลังที่มีอยู่แล้ว.....อัตรา อัตรากำลังที่ต้องเพิ่มขึ้น.....อัตรา

๘. ผลกระทบโดยรวมที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๘.๑ ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ.....

๘.๒ ผลกระทบต่อสังคม.....

๘.๓ ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาวะ.....

๘.๔ ผลกระทบอื่นที่สำคัญ.....

ส่วนที่ ๒
เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบอนุญาต ระบบคณะกรรมการ การกำหนดโทษอาญา และการให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีดุลพินิจ

---

๙. เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบอนุญาต.....

๑๐. เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบคณะกรรมการ.....

๑๑. เหตุผลความจำเป็นในการกำหนดโทษอาญา.....

๑๒. เหตุผลความจำเป็นในการกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีดุลพินิจในการออกคำสั่งทางปกครองหรือดำเนินกิจการทางปกครอง.....

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อมูลที่ปรากฏในรายงานนี้เป็นข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบและวิเคราะห์อย่างถี่ถ้วนแล้ว

ลงชื่อ .....
(.....)
หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่จัดทำรายงานนี้
วัน/เดือน/ปี

หน่วยงานผู้รับผิดชอบ.....
เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ.....
โทร. .....
อีเมล.....

ร่างฯ ที่ สคก. ตรวจพิจารณาแล้ว
เรื่องเสร็จที่ ๑๔๓๑/๒๕๖๒

ร่าง
แนวทางการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗ และมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ คณะกรรมการพัฒนากฎหมายโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีกำหนดแนวทางการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในแนวทางนี้ "หน่วยงาน" หมายความว่า หน่วยงานผู้รับผิดชอบการประเมินผลสัมฤทธิ์

ข้อ ๒ กฎหมายใดมีผู้รักษาการตามกฎหมายร่วมกันหลายคน การกำหนดหน่วยงานผู้รับผิดชอบการประเมินผลสัมฤทธิ์ให้กระทำโดยการปรึกษาหารือร่วมกัน ในกรณีที่ตกลงกันไม่ได้ให้เสนอนายกรัฐมนตรีวินิจฉัย โดยนายกรัฐมนตรีจะขอให้คณะกรรมการพัฒนากฎหมายเสนอความเห็นเพื่อประกอบการวินิจฉัยก็ได้

ข้อ ๓ ให้หน่วยงานประเมินผลสัมฤทธิ์ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ และดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในแนวทางนี้ด้วย

ข้อ ๔ การประเมินผลสัมฤทธิ์ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จไม่ช้ากว่าหนึ่งปีนับแต่มีเหตุที่ต้องประเมินผลสัมฤทธิ์ โดยให้ประเมินว่าการบังคับใช้กฎหมายได้ผลตรงตามวัตถุประสงค์ของการตรากฎหมายนั้นมากน้อยเพียงใด คุ้มค่ากับภาระที่เกิดขึ้นแก่รัฐและประชาชนหรือไม่ หรือมีผลกระทบอื่นอันก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่ประชาชนหรือไม่ เพียงใด ทั้งนี้ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังต่อไปนี้

(๑) การมีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็น โดยยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็น ล้าสมัย หรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพเพื่อไม่ให้เป็นภาระแก่ประชาชน

(๒) การพัฒนากฎหมายให้สอดคล้องกับหลักสากลและพันธกรณีระหว่างประเทศ

(๓) การลดความซ้ำซ้อนและขัดแย้งกันของกฎหมาย

(๔) การลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม

(๕) การเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

ข้อ ๕ การรับฟังความคิดเห็นประกอบการประเมินผลสัมฤทธิ์อย่างน้อยต้องดำเนินการเพื่อให้ได้ข้อมูลหรือความคิดเห็นจากผู้ซึ่งมีสิทธิหรือหน้าที่หรือได้รับผลกระทบที่เกิดจากการบังคับใช้กฎหมาย รวมทั้งหน่วยงานที่ปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย

ให้หน่วยงานดำเนินการรับฟังความคิดเห็นผ่านระบบกลาง และจะใช้วิธีการอย่างหนึ่งหรือหลายวิธีดังต่อไปนี้ด้วยก็ได้

(๑) การรับฟังความคิดเห็นผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของหน่วยงานนั้น

(๒) การจัดประชุมรับฟังความคิดเห็น

(๓) การสัมภาษณ์ หรือการเชิญให้เข้าร่วมชี้แจงหรือแสดงความคิดเห็น

(๔) การสำรวจความคิดเห็น

(๕) วิธีการอื่นใดที่หน่วยงานเห็นว่าเหมาะสม

ข้อ ๖ ในการรับฟังความคิดเห็นให้หน่วยงานประกาศวิธีการรับฟังความคิดเห็น ระยะเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุดในการรับฟังความคิดเห็น รวมทั้งข้อมูลประกอบการรับฟังความคิดเห็นซึ่งอย่างน้อยต้องครอบคลุมประเด็นดังต่อไปนี้

(๑) วัตถุประสงค์ของการมีกฎหมาย

(๒) มาตรการสำคัญของกฎหมายที่กำหนดขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหา

(๓) ประโยชน์ที่คาดว่าประชาชนจะได้รับจากการมีกฎหมาย

(๔) ปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมาย สถิติการดำเนินคดีและการลงโทษตามกฎหมาย

การดำเนินการรับฟังความคิดเห็นนอกจากที่กำหนดไว้ในแนวทางนี้ ให้นำหลักเกณฑ์หรือคำแนะนำเกี่ยวกับการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการจัดทำร่างกฎหมายมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๗ การประเมินผลสัมฤทธิ์ต้องดำเนินการอย่างรอบด้านและเป็นระบบ โดยพิจารณาผลสัมฤทธิ์ตั้งแต่วันที่กฎหมายมีผลใช้บังคับหรือวันที่มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ครั้งก่อนจนถึงวันที่มีเหตุต้องประเมินผลสัมฤทธิ์ครั้งนี้ ในกรณีที่กฎหมายใดมีรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย ต้องนำรายงานนั้นมาประกอบการพิจารณาด้วย

การประเมินผลสัมฤทธิ์ตามมาตรา ๓๔ (๒) และ (๓) หน่วยงานอาจประเมินผลสัมฤทธิ์เพียงบางเรื่องตามที่คณะกรรมการพัฒนากฎหมายมีข้อเสนอแนะหรือตามที่กำหนดในกฎกระทรวงได้

ข้อ ๘ ให้หน่วยงานจัดทำรายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายตามแบบแนบท้าย ๑ ในกรณีที่หน่วยงานประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎเป็นการเฉพาะ ให้จัดทำรายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎตามแบบแนบท้าย ๒

ในการจัดทำรายงานให้ใช้ภาษาที่เข้าใจได้ง่าย กระชับ ครบถ้วน และตรงประเด็น ทั้งนี้ หน่วยงานต้องระบุข้อมูล สถิติ หรือข้อเท็จจริงที่ชัดเจนและตรวจสอบได้ประกอบการให้เหตุผลในการประเมินไว้ด้วย

ข้อ ๙ การดำเนินการในเรื่องใดที่ต้องกระทำผ่านระบบกลาง ถ้าระบบกลางยังไม่อาจใช้งานได้

(๑) ให้หน่วยงานดำเนินการผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของหน่วยงานไปพลางก่อน

(๒) ให้หน่วยงานแจ้งผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ให้คณะกรรมการพัฒนากฎหมายทราบด้วย

ข้อ ๑๐ ในกรณีที่หน่วยงานมีปัญหาอุปสรรคไม่อาจปฏิบัติตามแนวทางนี้ได้ จะเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการพัฒนากฎหมายเพื่อขอยกเว้นหรือปฏิบัติเป็นอย่างอื่นเป็นกรณีไปก็ได้ เมื่อคณะกรรมการพัฒนากฎหมายเห็นควรให้ยกเว้นหรือปฏิบัติเป็นอย่างอื่นแล้ว ให้หน่วยงานได้รับการยกเว้นหรือปฏิบัติเป็นอย่างอื่นได้ ในการนี้ คณะกรรมการพัฒนากฎหมายจะกำหนดให้หน่วยงานอื่นได้รับการยกเว้นหรือปฏิบัติเช่นเดียวกันด้วยก็ได้

ร่าง
รายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์ของ....(ระบุชื่อกฎหมาย)....

ส่วนที่ ๑
ข้อมูลเบื้องต้น

---

๑. หน่วยงานผู้รับผิดชอบการประเมินผลสัมฤทธิ์.....
๒. หน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมาย.....
๓. ผู้รักษาการตามกฎหมาย.....
๔. เหตุแห่งการประเมินผลสัมฤทธิ์ (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)
☐ ครบรอบระยะเวลาที่กำหนด
☐ ได้รับหนังสือร้องเรียนหรือข้อเสนอแนะจากผู้เกี่ยวข้องในเรื่อง (ระบุเรื่องที่ได้รับการร้องเรียนหรือมีข้อเสนอแนะ).....
☐ ได้รับข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการพัฒนากฎหมายในเรื่อง (ระบุเรื่องที่ได้รับการเสนอแนะให้ประเมิน).....
☐ อื่น ๆ คือ.....
๕. วันที่มีเหตุแห่งการประเมินผลสัมฤทธิ์.....โดยประเมินผลที่เกิดจากการบังคับใช้กฎหมายตั้งแต่วันที่.....ถึงวันที่.....
๖. รายชื่อกฎที่เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผลสัมฤทธิ์ในรายงานฉบับนี้.....
๗. รายชื่อกฎที่ดำเนินการประเมินผลสัมฤทธิ์เป็นการเฉพาะ (ประเมินผลสัมฤทธิ์เป็นรายฉบับตามแบบรายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎ).....

ส่วนที่ ๒
การวิเคราะห์ความจำเป็นและผลกระทบของกฎหมาย

---

๘. กฎหมายนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ปัญหาใด.....
๙. มาตรการสำคัญที่ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกฎหมายนี้ คือ.....
๑๐. กฎหมายนี้มีบทบัญญัติกำหนดให้ประชาชนต้องกระทำการหรืองดเว้นกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งหรือไม่ อย่างไร.....
๑๑. กฎหมายนี้ยังมีความจำเป็นและสอดคล้องกับสภาพการณ์ พัฒนาการของเทคโนโลยี และวิถีชีวิตของประชาชนหรือไม่ เพียงใด.....
๑๒. ประโยชน์ที่ประชาชนได้รับจากการมีกฎหมายนี้ คือ.....

๑๓. กฎหมายนี้ก่อให้เกิดผลดังต่อไปนี้หรือไม่ อย่างไร (ให้พิจารณาตอบเฉพาะประเด็นสำคัญที่ตรงกับวัตถุประสงค์ของกฎหมาย โดยไม่ต้องตอบทุกประเด็นก็ได้)

- เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพของประชาชน
- ลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม
- เป็นอุปสรรคต่อการแข่งขันหรือการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ
- เป็นการพัฒนากฎหมายให้สอดคล้องกับหลักสากลและพันธกรณีระหว่างประเทศ
- มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมหรือสุขภาวะ หรือผลกระทบอื่นที่สำคัญ

.....

๑๔. มีสถิติการดำเนินคดีและการลงโทษตามกฎหมาย หรือสถิติการปฏิบัติตามและการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างไร.....

๑๕. มีปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายนี้หรือไม่ อย่างไร.....

ส่วนที่ ๓
การตรวจสอบเนื้อหาของกฎหมาย

๑๖. กฎหมายนี้มีความสัมพันธ์หรือใกล้เคียงกับกฎหมายอื่นหรือไม่ อย่างไร.....

๑๗. มีการฟ้องคดีต่อศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครอง หรือการร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดินหรือคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเกี่ยวกับกฎหมายนี้กี่เรื่องและในประเด็นใด.....

๑๘. การใช้ระบบอนุญาต ระบบคณะกรรมการ ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ และโทษอาญาในกฎหมายนี้ (ถ้ามี) ยังมีความเหมาะสมอยู่หรือไม่ อย่างไร.....

ส่วนที่ ๔
ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

๑๙. การรับฟังความคิดเห็น

☐ ได้รับฟังความคิดเห็นโดยถูกต้องตามข้อ ๕ และข้อ ๖ ของแนวทางการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายแล้ว

☐ ได้รับฟังความคิดเห็นโดยวิธีอื่นนอกจากผ่านระบบกลาง (หากมี โดยระบุทุกวิธี).....

ผู้เกี่ยวข้องมีความเห็นเกี่ยวกับกฎหมายนี้หรือผลกระทบของกฎหมายนี้อย่างไร.....

๒๐. ได้นำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายของกฎหมายฉบับนี้ (ถ้ามี) มาประกอบการพิจารณาด้วยแล้วหรือไม่.....

๒๑. หน่วยงานได้

๒๑.๑ ออกกฎหรือดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ เพื่อที่ประชาชนจะสามารถปฏิบัติตามกฎหมายหรือได้รับสิทธิประโยชน์จากกฎหมายหรือไม่ อย่างไร.....

๒๑.๒ ดำเนินการอื่นเพื่อปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายหรือไม่ อย่างไร.....

๒๒. ผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

๒๒.๑ กฎหมายนี้มีการบังคับใช้หรือไม่ อย่างไร.....

๒๒.๒ หากมีการบังคับใช้ เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ อย่างไร.....

๒๒.๓ ประชาชนมีภาระหรือรัฐมีต้นทุนที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างไร.....

๒๒.๔ เกิดผลที่ไม่ได้คาดคิดหรือไม่พึงประสงค์หรือไม่.....

๒๓. กฎหมายนี้คุ้มค่าหรือได้สัดส่วนเมื่อเทียบประโยชน์ที่ได้รับกับภาระของประชาชนและทรัพยากรที่ใช้ในการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายหรือไม่ อย่างไร.....

๒๔. สมควรยกเลิก แก้ไข ปรับปรุงกฎหมายหรือกฎหรือไม่ อย่างไร.....

๒๕. สมควรดำเนินการอื่นเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย หรือมีข้อเสนออื่นหรือไม่ อย่างไร.....

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อมูลที่ปรากฏในรายงานนี้เป็นข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบและวิเคราะห์อย่างถี่ถ้วนแล้ว

ลงชื่อ .....

(.....)

หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่จัดทำรายงานนี้

วัน/เดือน/ปี

หน่วยงานผู้รับผิดชอบ.....

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ.....

โทร. .....

อีเมล.....

ร่าง

รายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์ของ....(ระบุชื่อกฎ)....

ส่วนที่ ๑
ข้อมูลเบื้องต้น

---

๑. หน่วยงานผู้รับผิดชอบการประเมินผลสัมฤทธิ์.....

๒. หน่วยงานผู้บังคับใช้กฎ.....

๓. ผู้รักษาการตามกฎหมาย.....ผู้ออกกฎ.....

๔. เหตุแห่งการประเมินผลสัมฤทธิ์ (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)

☐ ครบรอบระยะเวลาที่กำหนด

☐ ได้รับหนังสือร้องเรียนหรือข้อเสนอแนะจากผู้เกี่ยวข้องในเรื่อง (ระบุเรื่องที่ได้รับการร้องเรียนหรือมีข้อเสนอแนะ).....

☐ ได้รับข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการพัฒนากฎหมายในเรื่อง (ระบุเรื่องที่ได้รับการเสนอแนะให้ประเมิน).....

☐ อื่น ๆ คือ.....

ส่วนที่ ๒
การวิเคราะห์ความจำเป็นและผลกระทบของกฎ

---

๕. กฎนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ปัญหาใด.....

๖. มาตรการสำคัญที่ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกฎนี้ คือ.....

๗. กฎนี้มีบทบัญญัติกำหนดให้ประชาชนต้องกระทำการหรืองดเว้นกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งหรือไม่อย่างไร.....

๘. กฎนี้ยังมีความจำเป็นและสอดคล้องกับสภาพการณ์ พัฒนาการของเทคโนโลยี และวิถีชีวิตของประชาชนหรือไม่ เพียงใด.....

๙. ประโยชน์ที่ประชาชนได้รับจากการมีกฎนี้ คือ.....

๑๐. กฎนี้ก่อให้เกิดผลดังต่อไปนี้หรือไม่ อย่างไร (ให้พิจารณาตอบเฉพาะประเด็นสำคัญที่ตรงกับวัตถุประสงค์ของกฎ โดยไม่ต้องตอบทุกประเด็นก็ได้)

- เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพของประชาชน
- ลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม
- เป็นอุปสรรคต่อการแข่งขันหรือการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

- เป็นการพัฒนากฎหมายให้สอดคล้องกับหลักสากลและพันธกรณีระหว่างประเทศ
- มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมหรือสุขภาวะ หรือผลกระทบอื่นที่สำคัญ

.....

๑๑. มีสถิติการปฏิบัติตามและการบังคับการให้เป็นไปตามกฎอย่างไร.....

๑๒. มีปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎนี้หรือไม่ อย่างไร.....

ส่วนที่ ๓
การตรวจสอบเนื้อหาของกฎ

๑๓. กฎนี้มีความสัมพันธ์หรือใกล้เคียงกับกฎหมายหรือกฎอื่นหรือไม่ อย่างไร.....

๑๔. มีการฟ้องคดีต่อศาลปกครอง หรือการร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดินหรือคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเกี่ยวกับกฎนี้กี่เรื่องและในประเด็นใด.....

๑๕. กฎเกณฑ์เกี่ยวกับระบบอนุญาตและการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ในกฎนี้ (ถ้ามี) ยังมีความเหมาะสมอยู่หรือไม่ อย่างไร.....

ส่วนที่ ๔
ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎ

๑๖. การรับฟังความคิดเห็น

☐ ได้รับฟังความคิดเห็นโดยถูกต้องตามข้อ ๕ และข้อ ๖ ของแนวทางการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายแล้ว

☐ ได้รับฟังความคิดเห็นโดยวิธีอื่นนอกจากผ่านระบบกลาง (หากมี โดยระบุทุกวิธี).....

ผู้เกี่ยวข้องมีความเห็นเกี่ยวกับกฎนี้หรือผลกระทบของกฎนี้อย่างไร.....

๑๗. ผลสัมฤทธิ์ของการตรากฎ

๑๗.๑ กฎนี้มีการบังคับใช้หรือไม่ อย่างไร.....

๑๗.๒ หากมีการบังคับใช้ เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ อย่างไร.....

๑๗.๓ ประชาชนมีภาระหรือรัฐมีต้นทุนที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎอย่างไร.....

๑๗.๔ เกิดผลที่ไม่ได้คาดคิดหรือไม่พึงประสงค์หรือไม่.....

๑๘. กฎนี้คุ้มค่าหรือได้สัดส่วนเมื่อเทียบประโยชน์ที่ได้รับกับภาระของประชาชนและทรัพยากรที่ใช้ในการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหรือไม่ อย่างไร.....

๑๙. สมควรยกเลิก แก้ไข ปรับปรุงกฎนี้หรือกฎหมายที่ให้อำนาจในการออกกฎหรือไม่ อย่างไร.....

๒๐. สมควรดำเนินการอื่นเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎ หรือมีข้อเสนออื่นหรือไม่ อย่างไร.....

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อมูลที่ปรากฏในรายงานนี้เป็นข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบและวิเคราะห์อย่างถี่ถ้วนแล้ว

ลงชื่อ .....

(.....)

หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่จัดทำรายงานนี้

วัน/เดือน/ปี

หน่วยงานผู้รับผิดชอบ.....

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ.....

โทร. .....

อีเมล.....

ร่างฯ ที่ สคก. ตรวจพิจารณาแล้ว
เรื่องเสร็จที่ ๑๔๓๒/๒๕๖๒

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างกฎกระทรวงกำหนดรอบระยะเวลาการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย
พ.ศ. ....

หลักการ

กำหนดรอบระยะเวลาการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

เหตุผล

โดยที่มาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ บัญญัติให้การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายต้องกระทำอย่างน้อยทุกห้าปีนับแต่วันที่กฎหมายนั้นมีผลใช้บังคับ หรือทุกรอบระยะเวลาอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง เพื่อให้การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายที่มีผลใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ มีผลใช้บังคับ ในวาระเริ่มแรกและครั้งต่อ ๆ ไป มีรอบระยะเวลาการประเมินผลสัมฤทธิ์ที่ชัดเจน จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

ร่าง

กฎกระทรวง

กำหนดรอบระยะเวลาการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

พ.ศ. ....

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔ และมาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ นายกรัฐมนตรีออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายที่มีผลใช้บังคับอยู่ก่อนวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ ให้กระทำครั้งแรกไม่ช้ากว่าห้าปีนับแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๓ โดยถ้ามีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายใดในปีใด ให้ประเมินผลสัมฤทธิ์ตั้งแต่วันที่กฎหมายนั้นมีผลใช้บังคับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทินของปีก่อนหน้าปีที่ทำการประเมินผลสัมฤทธิ์ โดยให้ถือว่าปีที่ทำการประเมินผลสัมฤทธิ์ดังกล่าวเป็นปีที่ต้องทำการประเมินผลสัมฤทธิ์ และให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ครั้งต่อ ๆ ไปทุกรอบระยะเวลาห้าปีนับแต่วันที่ ๑ มกราคม ของปีที่ต้องทำการประเมินผลสัมฤทธิ์ครั้งก่อน

การประเมินผลสัมฤทธิ์ตามวรรคหนึ่งต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ต้องทำการประเมินผลสัมฤทธิ์

ข้อ ๒ เมื่อผู้รักษาการตามกฎหมายหรือนายกรัฐมนตรีประกาศรายชื่อกฎหมายและหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายตามมาตรา ๓๙ (๒) แล้ว จะกำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จในการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายไว้ด้วยก็ได้ และให้ประกาศไว้ในระบบกลางภายในวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ในกรณีที่ยังไม่อาจใช้ระบบกลางได้ การประกาศตามวรรคหนึ่งให้ดำเนินการผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบการประเมินผลสัมฤทธิ์ พร้อมทั้งแจ้งให้คณะกรรมการพัฒนากฎหมายทราบด้วย

ให้ไว้ ณ วันที่ พ.ศ. ....

นายกรัฐมนตรี

ร่างฯ ที่ สคก. ตรวจพิจารณาแล้ว
เรื่องเสร็จที่ ๑๔๓๓/๒๕๖๒

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างกฎกระทรวงกำหนดกฎหมายตามมาตรา ๒๙ (๖)
พ.ศ. ....

หลักการ

กำหนดรายชื่อและประเภทของกฎหมายที่ไม่ต้องประเมินผลสัมฤทธิ์ตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒

เหตุผล

เนื่องจากมาตรา ๒๙ (๖) แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ บัญญัติให้การกำหนดให้กฎหมายใดไม่ต้องประเมินผลสัมฤทธิ์ตามหมวด ๕ การประเมินผลสัมฤทธิ์ นอกจากที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๙ (๑) ถึง (๕) ให้กระทำโดยการออกเป็นกฎกระทรวง โดยที่สมควรกำหนดให้กฎหมายบางฉบับและบางประเภทไม่ต้องทำการประเมินผลสัมฤทธิ์ จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

ร่าง

กฎกระทรวง

กำหนดกฎหมายตามมาตรา ๒๙ (๖)

พ.ศ. ....

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔ และมาตรา ๒๙ (๖) แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ นายกรัฐมนตรีออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ให้กฎหมายดังต่อไปนี้ เป็นกฎหมายตามมาตรา ๒๙ (๖)

(๑) กฎมณเฑียรบาลทุกฉบับและที่แก้ไขเพิ่มเติม และกฎหมายเกี่ยวกับกิจการในพระมหากษัตริย์

(๒) กฎหมายเกี่ยวกับการบริหารการศาสนา

(๓) กฎหมายเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ

(๔) กฎหมายเกี่ยวกับเอกสิทธิ์และความคุ้มกันสำหรับองค์การระหว่างประเทศและการประชุมระหว่างประเทศในประเทศไทย

ให้ไว้ ณ วันที่ พ.ศ. ....

นายกรัฐมนตรี

ร่างฯ ที่ สคก. ตรวจพิจารณาแล้ว
เรื่องเสร็จที่ ๑๔๓๔/๒๕๖๒

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไข
เกี่ยวกับการไม่เผยแพร่ข้อมูลในระบบกลาง
พ.ศ. ....

หลักการ

กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับการไม่เผยแพร่ข้อมูลในระบบกลาง

เหตุผล

โดยที่มาตรา ๓๖ แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมาย และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ บัญญัติให้หน่วยงานของรัฐเผยแพร่ตัวบทกฎหมายและกฎเกณฑ์ที่อยู่ในความรับผิดชอบที่ครบถ้วนและเป็นปัจจุบันไว้ในระบบกลาง แต่หากการเผยแพร่ข้อมูลดังกล่าวอาจก่อให้เกิดอันตรายหรือความเสียหายต่อความมั่นคงปลอดภัย หรือประโยชน์ของประเทศหรือเป็นอันตรายต่อชีวิตหรือความปลอดภัยของบุคคล หน่วยงานของรัฐจะไม่เผยแพร่รายละเอียดบางส่วนหรือทั้งหมดก็ได้ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

ร่าง

กฎกระทรวง

กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับการไม่เผยแพร่ข้อมูลในระบบกลาง

พ.ศ. ....

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔ และมาตรา ๓๖ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ นายกรัฐมนตรีออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ หน่วยงานของรัฐไม่ต้องเผยแพร่กฎเกณฑ์ตามมาตรา ๓๖ หากกฎเกณฑ์ดังกล่าวมีกฎหมายห้ามเปิดเผยหรือคุ้มครองให้ไม่ต้องเปิดเผย

ข้อ ๒ บุคคลใดเห็นว่ากฎเกณฑ์ที่เผยแพร่ไว้ในระบบกลางอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตหรือความปลอดภัยของตนเองหรือผู้อื่นซึ่งอยู่ในความดูแลของตน มีสิทธิแจ้งให้หน่วยงานของรัฐที่เผยแพร่กฎเกณฑ์นั้นปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

ให้ไว้ ณ วันที่ พ.ศ. ....

นายกรัฐมนตรี

ร่างฯ ที่ สคก. ตรวจพิจารณาแล้ว
เรื่องเสร็จที่ ๑๔๓๕/๒๕๖๒

ร่าง
คำแนะนำของคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย
เรื่อง การรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องประกอบการจัดทำร่างกฎหมาย

โดยที่มาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดให้หน่วยงานของรัฐพึงจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องเพื่อนำมาประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมาย โดยการรับฟังความคิดเห็นนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อให้หน่วยงานของรัฐทราบถึงปัญหา สาเหตุของปัญหา และผลกระทบต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้น และสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนจนเกิดความเข้าใจที่ถูกต้อง ทั้งนี้ มิได้มุ่งหมายที่จะสำรวจจำนวนคนที่สนับสนุนหรือคัดค้านร่างกฎหมาย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ คณะกรรมการพัฒนากฎหมาย โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จึงออกคำแนะนำเกี่ยวกับการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องประกอบการจัดทำร่างกฎหมาย ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ควรดำเนินการอย่างตรงไปตรงมา มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่ถูกต้องและชัดเจน ไม่ปกปิดข้อมูลต่อประชาชน

ข้อ ๒ ใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายในการให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เพื่อทำให้ผู้เกี่ยวข้องสามารถเข้าใจและแลกเปลี่ยนข้อมูลได้โดยง่าย

ข้อ ๓ ควรให้โอกาสผู้เกี่ยวข้องแสดงความคิดเห็นและเหตุผลประกอบอย่างเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะเป็นผู้สนับสนุนหรือคัดค้าน ความคิดเห็นที่หลากหลายจะเป็นประโยชน์ต่อทางราชการมากกว่าจะเป็นโทษ

ข้อ ๔ ควรมีระยะเวลาเพียงพอในการรับฟังความคิดเห็น เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องคิดวิเคราะห์ ตรึกตรอง และร่วมแสดงความคิดเห็นได้ การรับฟังความคิดเห็นผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศควรมีระยะเวลาไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน เว้นแต่มีเหตุผลความจำเป็นอื่น ซึ่งหน่วยงานของรัฐควรระบุเหตุผลและประกาศให้ทราบเป็นการทั่วไปด้วย

ข้อ ๕ การรับฟังความคิดเห็นผ่านระบบกลางอาจไม่สามารถเข้าถึงผู้เกี่ยวข้องได้ครบถ้วนทุกกลุ่ม จึงควรใช้เป็นวิธีการพื้นฐานควบคู่กับการรับฟังความคิดเห็นผ่านวิธีการอื่นด้วย เช่น การสัมภาษณ์ การเชิญมาให้ข้อมูล หรือการประชุม ในกรณีที่สมควรก็อาจจัดการรับฟังความคิดเห็นร่วมกับหน่วยงานหรือองค์กรอื่นที่มีเทคโนโลยีเพื่อให้การรับฟังความคิดเห็นนั้นเข้าถึงผู้เกี่ยวข้องได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทั้งนี้ ในการรับฟังความคิดเห็นต้องคำนึงถึงลักษณะและจำนวนของผู้เกี่ยวข้อง เนื้อหาของร่างกฎหมาย และการอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เกี่ยวข้องในการแสดงความคิดเห็นอย่างเพียงพอและไม่เป็นการสร้างภาระจนเกินความจำเป็น

ข้อ ๖ ในการนำผลการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการพิจารณา ผู้แสดงความคิดเห็นจะเป็นใคร ระบุชื่อหรือไม่ ใช้ชื่อจริงหรือชื่อปลอม ไม่ควรถือเป็นสาระสำคัญ สิ่งที่เป็นข้อสำคัญคือข้อคิดเห็นนั้นเกี่ยวข้องและนำมาใช้ประกอบการพิจารณาได้มากน้อยเพียงใด

ร่างฯ ที่ สคก. ตรวจพิจารณาแล้ว
เรื่องเสร็จที่ ๑๔๓๖/๒๕๖๒

ร่าง
คำแนะนำของคณะกรรมการกฤษฎีกาว่าด้วยกฎหมาย
เรื่อง การใช้ระบบอนุญาตในกฎหมาย

โดยที่มาตรา ๕ และมาตรา ๒๑ (๕) แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดให้ในการจัดทำร่างกฎหมาย หน่วยงานของรัฐพึงใช้ระบบอนุญาตเฉพาะกรณีที่จำเป็น เพราะการใช้ระบบอนุญาตเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลขั้นสูง โดยห้ามมิให้กระทำการที่ต้องขออนุญาตนั้นจนกว่าจะได้รับอนุญาต และมุ่งหวังให้หน่วยงานของรัฐมีการพิจารณาอย่างรอบคอบในการใช้ระบบการควบคุม กำกับดูแล หรือการที่รัฐจะเข้าไปเกี่ยวข้องในกิจกรรม การดำเนินชีวิต หรือการประกอบธุรกิจของประชาชนเท่าที่จำเป็นโดยมิอาจหลีกเลี่ยงได้ ซึ่งสมควรต้องพิจารณาตามระดับความสำคัญของกิจกรรม ประโยชน์สาธารณะ และผลกระทบที่จะเกิดขึ้นแก่ประชาชน รวมทั้งความคุ้มค่าของระบบการควบคุมหรือกำกับดูแลที่เลือกใช้ให้มีความเหมาะสม และได้สัดส่วนกับมาตรการที่เลือกใช้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันและมีแนวทางในการจำกัดการใช้ระบบอนุญาตที่ไม่จำเป็นและเป็นภาระแก่ประชาชนจนเกินสมควร

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ คณะกรรมการพัฒนากฎหมาย โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จึงออกคำแนะนำเกี่ยวกับการใช้ระบบอนุญาตในกฎหมาย ดังต่อไปนี้

ระดับการควบคุม กำกับดูแล หรือการที่รัฐจะเข้าไปแทรกแซงเพื่อจำกัดสิทธิและเสรีภาพในการทำกิจกรรม การดำเนินชีวิต หรือการประกอบธุรกิจของประชาชนในกฎหมาย แบ่งเป็น ๔ ระดับ ดังนี้

๑. การกำหนดกฎเกณฑ์ให้ปฏิบัติตาม : มีวัตถุประสงค์เพื่อวางกฎเกณฑ์หรือมาตรฐานให้ประชาชนหรือผู้ประกอบการต้องปฏิบัติตาม โดยรัฐสามารถติดตามตรวจสอบการดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามกฎเกณฑ์หรือมาตรฐานดังกล่าวได้ในภายหลัง ทั้งกรณีที่รัฐติดตามตรวจสอบเองหรือกรณีมีผู้ร้องเรียน

๒. การจดแจ้ง : มีวัตถุประสงค์เพื่อให้รัฐได้ทราบข้อมูลและสามารถติดตามได้อย่างใกล้ชิด เป็นกรณีที่รัฐต้องการทราบข้อมูลเชิงสถิติเพื่อใช้ในการบริหารจัดการภาครัฐ และการกำกับดูแลการทำกิจกรรม หรือการประกอบธุรกิจ โดยกำหนดให้จดแจ้งข้อเท็จจริงหรือรายละเอียดบางประการต่อหน่วยงานผู้รับผิดชอบก่อนดำเนินการ โดยหน่วยงานผู้รับผิดชอบมีหน้าที่เพียงยืนยันความครบถ้วนของรายการเท่านั้น

๓. การจดทะเบียน/การขึ้นทะเบียน : มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบและติดตามสำหรับกิจกรรมที่มีผลกระทบต่อสาธารณะในระดับที่มิได้รุนแรงมากนัก แต่รัฐจำเป็นต้องเข้ามากำกับดูแล เพื่อรับรองคุณสมบัติหรือคุณวุฒิของผู้ประกอบการ เพื่อประกอบการตัดสินใจในการใช้บริการของประชาชนหรือเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบและการส่งเสริมหรือสนับสนุนจากภาครัฐ โดยในการรับจดทะเบียนหรือขึ้นทะเบียนอาจกำหนดคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามได้ ทั้งนี้

หากผู้ขอมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนด หน่วยงานของรัฐไม่อาจปฏิเสธการรับจดทะเบียนหรือขึ้นทะเบียนบุคคลนั้นได้

๔. การอนุญาต/ใบอนุญาต : มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เป็นมาตรการในการควบคุมและกำกับดูแลการทำกิจกรรมหรือการประกอบธุรกิจของประชาชนที่มีความเข้มงวดสูง หรือมีความจำเป็นต้องกำหนดจำนวนหรือปริมาณ เพราะมีลักษณะที่กระทบต่อชีวิต สิทธิ เสรีภาพ สังคม หรือประโยชน์สาธารณะอย่างร้ายแรง จึงต้องห้ามมิให้ประกอบกิจกรรมหรือธุรกิจนั้นจนกว่าจะได้รับอนุญาต โดยการใช้ระบบอนุญาตสามารถกระทำได้เมื่อ

๔.๑ เป็นกรณีที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ เนื่องจากการควบคุมหรือกำกับดูแลตามระดับที่กำหนดไว้ตาม ๑ ถึง ๓ ไม่เพียงพอสำหรับการคุ้มครองประโยชน์ส่วนรวมของประชาชน

๔.๒ ไม่มีมาตรการอื่นที่ดีกว่าเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองประโยชน์ส่วนรวมของประชาชน

๔.๓ ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม

๔.๔ ไม่เป็นภาระแก่ประชาชนจนไม่คุ้มค่ากับประโยชน์ที่ภาครัฐจะได้รับ

ร่างฯ ที่ สคก. ตรวจพิจารณาแล้ว
เรื่องเสร็จที่ ๑๔๓๗/๒๕๖๒

ร่าง
คำแนะนำของคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย
เรื่อง การใช้ระบบคณะกรรมการในกฎหมาย

โดยที่มาตรา ๕ และมาตรา ๒๑ (๖) แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดให้ในการจัดทำร่างกฎหมาย หน่วยงานของรัฐพึงใช้ระบบคณะกรรมการเฉพาะกรณีที่จำเป็น และไม่ใช้ระบบคณะกรรมการ เว้นแต่เพื่อกำหนดนโยบาย หรือกำกับ หรือกำหนดหลักเกณฑ์ หรือเพื่อการอื่นที่จำเป็น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ คณะกรรมการพัฒนากฎหมาย โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จึงออกคำแนะนำเกี่ยวกับการใช้ระบบคณะกรรมการในกฎหมาย ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระบบคณะกรรมการในกฎหมายที่ก่อให้เกิดผลดังต่อไปนี้ เป็นการใช้ระบบคณะกรรมการโดยไม่จำเป็น

(๑) ทำให้คณะกรรมการเป็นผู้บริหารงานโดยตรงหรือรับผิดชอบต่อการบริหารงานโดยตรง เว้นแต่เป็นผู้ควบคุมกำกับผู้บริหารในมหาวิทยาลัย รัฐวิสาหกิจ หรือองค์การมหาชน

(๒) ทำให้คณะกรรมการมีหน้าที่หรืออำนาจซ้ำซ้อนกับหน่วยงานหรือคณะกรรมการอื่น

(๓) ทำให้การบริการประชาชนหรือการปฏิบัติหน้าที่ราชการเกิดขั้นตอนมากขึ้นหรือเกิดความล่าช้า

(๔) ให้นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีจำนวนมากร่วมเป็นกรรมการด้วย

(๕) ทำให้เกิดผลเป็นการเบี่ยงเบนความรับผิดรับชอบ (accountability) ในผลของการกระทำได้โดยง่าย

(๖) เป็นการตัดอำนาจของคณะรัฐมนตรี หรือเป็นการดำเนินการแทนคณะรัฐมนตรี

ข้อ ๒ ในกรณีที่จำเป็นต้องใช้ระบบคณะกรรมการในกฎหมาย เนื่องจากมติของคณะกรรมการจะมีผลผูกพันหน่วยงานที่มีผู้แทนเป็นกรรมการโดยตำแหน่งด้วย หน่วยงานของรัฐจึงควรพิจารณาให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(๑) ควรหลีกเลี่ยงการกำหนดให้นายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ เว้นแต่กฎหมายนั้นเป็นการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับนโยบายที่สำคัญหรือนโยบายระดับชาติ

(๒) กรรมการโดยตำแหน่งให้กำหนดเท่าที่จำเป็น ในกรณีที่จำเป็นต้องมีกรรมการดังกล่าว ควรกำหนดเฉพาะตำแหน่งที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของคณะกรรมการนั้นโดยตรง

(๓) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิให้กำหนดเท่าที่จำเป็น ในกรณีที่จำเป็นต้องมีกรรมการดังกล่าว ควรกำหนดเฉพาะด้านที่จำเป็นต้องอาศัยความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของคณะกรรมการนั้นโดยตรง

ข้อ ๓ การแต่งตั้งกรรมการต้องไม่เป็นการเพิ่มพระราชภาระโดยไม่จำเป็น และไม่แต่งตั้งบุคคลซึ่งมีลักษณะการขัดกันแห่งผลประโยชน์

ร่างฯ ที่ สคก. ตรวจพิจารณาแล้ว
เรื่องเสร็จที่ ๑๔๓๘/๒๕๖๒

ร่าง
คำแนะนำของคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย
เรื่อง การกำหนดโทษอาญาในกฎหมาย

โดยที่มาตรา ๕ และมาตรา ๒๑ (๘) แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดให้ในการจัดทำร่างกฎหมาย หน่วยงานของรัฐพึงกำหนดโทษอาญาในกฎหมายเฉพาะความผิดร้ายแรง และให้คำนึงถึงหลักเกณฑ์ ดังนี้ (๑) การกระทำนั้นต้องกระทบต่อความมั่นคงหรือความปลอดภัยของประเทศ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนอย่างร้ายแรง หรือมีผลกระทบต่อส่วนรวม และ (๒) เป็นกรณีที่ไม่สามารถใช้มาตรการอื่นใดเพื่อบังคับใช้กฎหมายอย่างได้ผลและมีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะทำให้ประชาชนปฏิบัติตามกฎหมายได้

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ คณะกรรมการพัฒนากฎหมายโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จึงออกคำแนะนำเกี่ยวกับการกำหนดโทษอาญาในกฎหมายดังต่อไปนี้

การกำหนดโทษอาญาในกฎหมายสำหรับการกระทำความผิดใดจะต้องยึดหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ การกระทำที่เป็นความผิดร้ายแรงนั้นเป็นการกระทำที่กระทบต่อความมั่นคงของรัฐหรือความปลอดภัยของประเทศ ความสงบเรียบร้อยของประชาชน หรือกระทบต่อศีลธรรมอันดีของประชาชนอย่างร้ายแรง หรือมีผลกระทบต่อส่วนรวมในวงกว้าง

หน่วยงานของรัฐต้องพิจารณาวัตถุประสงค์ของการตรากฎหมาย หากเป็นไปเพื่อคุ้มครองสิ่งต่อไปนี้ อาจกำหนดเป็นโทษอาญาได้

(๑) เป็นการกระทำที่กระทบต่อความมั่นคงของรัฐหรือความปลอดภัยของประเทศ ได้แก่ การกระทำที่อาจทำให้เกิดความไม่มั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม หรือการเมืองการปกครอง หรือเป็นการกระทำที่อาจทำให้เกิดความไม่ปลอดภัยของประเทศหรือประชาชน อาจกำหนดเป็นความผิดอาญาได้ตามความร้ายแรงของการกระทำนั้น ๆ

(๒) เป็นการกระทำที่กระทบต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน (public order) หรือกระทบต่อศีลธรรมอันดีของประชาชนอย่างร้ายแรง (good morals) หรือมีผลกระทบต่อส่วนรวมในวงกว้าง ซึ่งต้องคำนึงถึงสภาพสังคมและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป

ในการพิจารณาดังกล่าวให้ถือหลักดังต่อไปนี้

ความสงบเรียบร้อยของประชาชน (public order) คือ กฎเกณฑ์เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย มุ่งคุ้มครองการอยู่ร่วมกันของคนในสังคมหรือในประเทศชาติ เพื่อให้เกิดความมั่นคง (security) ความสงบสุข (tranquility) สันติภาพ (peace) และสุขภาวะ (public health) ร่วมกันของคนในสังคม การกระทำใดที่ทำให้เกิดความไม่มั่นคง ความไม่สงบสุข ความวุ่นวาย หรือบ่อนทำลายสุขภาวะ อันจะมีผลต่อการอยู่ร่วมกันของคนในสังคม การกระทำที่กระทบต่อ

ความสงบเรียบร้อยของประชาชนนั้นย่อมกำหนดเป็นความผิดอาญาได้ตามความร้ายแรงแห่งการกระทำและเจตนา

ศีลธรรมอันดีของประชาชน (good morals) คือ กฎเกณฑ์ที่คนในสังคมส่วนใหญ่ถือปฏิบัติตามความเชื่อ ตามประเพณี หรือศาสนา และถือว่าเป็นเครื่องวินิจฉัยความประพฤติว่าถูกต้องหรือไม่ ปกติการกระทำที่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชนย่อมทำให้นิติกรรมเสียไป แต่การกระทำที่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชนจะเป็นความผิดอาญาก็ต่อเมื่อการกระทำนั้นเป็นเรื่องร้ายแรงและกระทบต่อการอยู่ร่วมกันของคนในสังคมอันอาจทำให้เกิดความไม่มั่นคง ความไม่สงบสุข ความวุ่นวายในสังคมได้ ศีลธรรมอันดีของประชาชนนี้อาจมีวิวัฒนาการได้ตามยุคสมัยและตามพื้นที่ การกระทำที่กระทบต่อศีลธรรมอันดีของประชาชนอย่างร้ายแรงย่อมกำหนดเป็นความผิดอาญาได้ตามยุคสมัย

การกระทำที่มีผลกระทบต่อส่วนรวม คือ การกระทำที่ส่งผลร้ายต่อประชาชนในวงกว้าง ในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครอง หรือสิ่งแวดล้อม หรือผลกระทบที่เป็นผลร้ายอื่นที่ไม่เพียงแต่เป็นการกระทบต่อปัจเจกบุคคลเป็นการส่วนตัว

ทั้งนี้ ในการพิจารณาหลักเกณฑ์ตาม (๑) และ (๒) หน่วยงานของรัฐต้องตระหนักว่าเกณฑ์ดังกล่าวมีลักษณะเป็นพลวัตจึงต้องพิจารณาให้สอดคล้องกับยุคสมัย สภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง วัฒนธรรม และประเพณีที่เปลี่ยนแปลงไป รวมตลอดถึงความก้าวหน้าของเทคโนโลยีและปัจจัยอื่น ๆ

ข้อ ๒ เป็นกรณีที่ไม่สามารถใช้มาตรการอื่นใดเพื่อบังคับใช้กฎหมายอย่างได้ผลและมีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะทำให้ประชาชนปฏิบัติตามกฎหมายได้

การกำหนดให้การกระทำใดเป็นความผิดและโทษอาญาเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอย่างยิ่ง จึงต้องใช้ในกรณีที่ไม่มีมาตรการอื่นเพื่อให้ประชาชนปฏิบัติตามกฎหมายได้ หรือการลงโทษอย่างอื่นที่ไม่ใช่โทษอาญาไม่ทำให้ผู้กระทำความผิดเกรงกลัวเพราะได้รับประโยชน์ทางเศรษฐกิจคุ้มค่ากว่าโทษที่ได้รับ หากมีมาตรการอื่นที่ทำให้ประชาชนปฏิบัติตามกฎหมายได้ เช่น มาตรการจูงใจเพื่อให้ประชาชนปฏิบัติตามกฎหมาย หรือการอำนวยความสะดวกให้กระทำการที่รัฐอยากให้กระทำ การกำหนดมาตรการบังคับทางปกครอง การกำหนดสภาพบังคับทางเศรษฐกิจ เช่น การกำหนดโทษปรับเป็นพินัย* หรือการกำหนดให้เอกชนฟ้องร้องดำเนินคดีได้เอง เห็นสมควรใช้มาตรการดังกล่าว แต่ถ้ามาตรการดังกล่าวไม่อาจทำให้ประชาชนปฏิบัติตามกฎหมายอย่างได้ผลหรือมีประสิทธิภาพเพียงพอ กรณีนี้จึงกำหนดให้การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าวเป็นความผิดและมีโทษอาญา

ข้อ ๓ ความผิดที่บัญญัติไว้แล้วในประมวลกฎหมายอาญา ภาคความผิด หากบทบัญญัติความผิดที่มีโทษอาญาในพระราชบัญญัติใดมีองค์ประกอบความผิดเหมือนหรือคล้ายคลึงกับความผิดที่กำหนดในภาคความผิดของประมวลกฎหมายอาญา มิให้กำหนดโทษอาญาในร่างกฎหมายนั้น เว้นแต่จะมีเหตุผลความจำเป็นพิเศษว่าเป็นกฎหมายเฉพาะจำเป็นต้องมีโทษสูงกว่าหรือมีโทษอุปกรณ์ เช่น เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งหรือสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

---

* โทษปรับเป็นพินัย เป็นแนวทางหนึ่งในการกำหนดสภาพบังคับที่เป็นผลร้ายกรณีไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย และไม่ใช่โทษอาญาหรือโทษทางปกครอง ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาอยู่ระหว่างการศึกษาและจัดทำร่างกฎหมายเพื่อที่จะเสนอเรื่องต่อไป

อย่างไรก็ดี ในกรณีที่ประสงค์จะกำหนดโทษอาญาที่มีโทษน้อยกว่าโดยมิให้นำประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับจะต้องระบุในกฎหมายเฉพาะนั้นให้ชัดเจนว่า มิให้นำโทษสำหรับความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับสำหรับการกระทำความผิดตามกฎหมายเฉพาะนั้น

ข้อ ๔ ในกรณีที่มีพันธกรณีระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันประเทศไทย เช่น สนธิสัญญาหรือความตกลงระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเป็นภาคี กำหนดพันธกรณีให้ประเทศไทยต้องตรากฎหมายที่มีโทษอาญาตามที่กำหนดไว้ในพันธกรณีนั้น ให้กำหนดโทษอาญาได้ตามความจำเป็นและเหมาะสม และมีเพดานโทษ (threshold) ที่ชัดเจนด้วย ทั้งนี้ ในการตรากฎหมายที่กำหนดโทษอาญาตามพันธกรณีระหว่างประเทศนั้นจะต้องอ้างข้อความในพันธกรณีที่ระบุให้กำหนดโทษอาญาให้ชัดเจนด้วย มิใช่แค่เป็นข้อเสนอแนะตามพันธกรณีว่าอาจกำหนดเป็นโทษอาญาเท่านั้น

ข้อ ๕ การกระทำใดที่เป็นกรรมเดียวและมีโทษอาญาอยู่แล้ว จะกำหนดให้การกระทำกรรมเดียวกันนั้นมีโทษอย่างอื่นด้วย เพื่อจูงใจให้ยอมรับโทษอย่างอื่นนั้นเพื่อระงับคดีย่อมกระทำมิได้

บทบัญญัติแห่งกฎหมายทั้งหลายที่กำหนด "มาตรการลงโทษทางแพ่ง" เช่น กฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ต้องเปลี่ยนบทบัญญัติเป็นสภาพบังคับอื่นที่เหมาะสม เช่น โทษปรับทางปกครอง หรือโทษปรับเป็นพินัย เว้นแต่โดยสภาพของความผิดสมควรมีโทษอาญา เพราะเรื่องทางแพ่งในระบบประมวลกฎหมาย หมายถึงเรื่องระหว่างเอกชนกับเอกชนเท่านั้น แต่การละเมิดกฎหมายดังกล่าวข้างต้นไม่ใช่เรื่องระหว่างเอกชนกับเอกชน หากแต่เป็นเรื่องระหว่างรัฐหรือหน่วยงานของรัฐซึ่งต้องรักษาความสงบเรียบร้อยให้กับบุคคล จึงไม่ใช่เรื่องทางแพ่งและการเปลี่ยนโทษทางแพ่งมาเป็นโทษปรับเป็นพินัยย่อมคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ถูกลงโทษมากกว่า

ตัวอย่างของการกระทำที่ไม่ควรกำหนดเป็นโทษอาญาตามหลักเกณฑ์ข้อ ๑ และข้อ ๒

(๑) การกระทำความผิดเล็กน้อย เช่น ผิดกฎจราจรเล็กน้อย โดยการจอดรถในที่ห้ามจอด ขับรถทับเส้นทึบ (เครื่องหมายจราจรบนผิวทาง) หรือก่อเหตุเดือดร้อนรำคาญที่กระทำต่อปัจเจกชนอาจกำหนดเป็นโทษปรับเป็นพินัยได้ ซึ่งต่างจากการกระทำผิดกฎจราจรที่อาจกระทบต่อความปลอดภัยของผู้อื่นซึ่งต้องกำหนดเป็นโทษอาญา เช่น การขับรถโดยไม่มีใบอนุญาต การขับรถฝ่าไฟแดง (สัญญาณไฟจราจร)

(๒) กระทำการฝ่าฝืนกฎหมายเศรษฐกิจที่ไม่มีผลกระทบรุนแรง อาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองหรือมาตรการบังคับอื่นแทน เช่น สั่งให้หยุดหรือแก้ไขให้ถูกต้อง หรือการใช้มาตรการบังคับทางแพ่งในกรณีการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาที่ไม่ได้มีความมุ่งหมายทางการค้า

(๓) การฝ่าฝืนไม่ต่ออายุใบอนุญาตหรือต่ออายุใบอนุญาตเกินกำหนด ไม่แจ้งเปลี่ยนสถานที่ประกอบการ

(๔) ความผิดเกี่ยวกับการแต่งเครื่องแต่งกายโดยไม่มีสิทธิ เช่น แต่งกายแสดงวิทยฐานะของสถาบันอุดมศึกษาโดยไม่มีสิทธิ แต่การแต่งเครื่องแบบเจ้าพนักงานซึ่งมีอำนาจตามกฎหมายโดยไม่มีสิทธิควรกำหนดเป็นโทษอาญาเพราะจะทำให้ประชาชนเข้าใจผิดว่าเป็นเจ้าพนักงาน

ร่างฯ ที่ สคก. ตรวจพิจารณาแล้ว
เรื่องเสร็จที่ ๑๔๓๙/๒๕๖๒

ร่าง
หลักเกณฑ์การจัดทำคำอธิบายสรุปสาระสำคัญของกฎหมาย

โดยที่มาตรา ๓๖ แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมาย และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดให้หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบการประเมินผลสัมฤทธิ์ต้องจัดให้มีคำอธิบายสรุปสาระสำคัญของกฎหมายในลักษณะที่ประชาชนจะสามารถเข้าใจได้

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๖ วรรคหก แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา จึงกำหนดหลักเกณฑ์การจัดทำคำอธิบายสรุปสาระสำคัญของกฎหมาย เพื่อให้หน่วยงานของรัฐใช้เป็นแนวทางการดำเนินการดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายฉบับใดเป็นผู้รับผิดชอบการจัดทำคำอธิบายสรุปสาระสำคัญของกฎหมายฉบับนั้น

การกำหนดหน่วยงานที่จะรับผิดชอบการจัดทำคำอธิบายสรุปสาระสำคัญของกฎหมายนอกจากที่กำหนดไว้ตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่นายกรัฐมนตรีกำหนด

ข้อ ๒ ในการจัดทำคำอธิบายสรุปสาระสำคัญของกฎหมาย ให้หน่วยงานของรัฐพิจารณาดำเนินการให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(๑) คำอธิบายนี้ให้มุ่งหมายที่จะให้ประชาชนเข้าใจได้ว่ากฎหมายฉบับนั้นเกี่ยวข้องกับเรื่องใด และมีหลักการสำคัญที่จะมีผลใช้บังคับกับประชาชนในเรื่องใดบ้าง ซึ่งอย่างน้อยควรประกอบด้วย

(ก) ความมุ่งหมาย วัตถุประสงค์ หรือขอบเขตการมีผลบังคับใช้ของกฎหมายนั้นโดยสรุป

(ข) สาระสำคัญของกฎหมายนั้นโดยสรุปเป็นข้อ ๆ พร้อมทั้งระบุหมวดหรือมาตราที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้นไว้ เพื่อให้ประชาชนสามารถตรวจสอบหรือสืบค้นรายละเอียดของกฎหมายได้โดยสะดวก

(ค) เนื้อหาอื่นที่สมควรอธิบายให้ประชาชนทราบเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามหรือทำความเข้าใจกฎหมายนั้นได้โดยง่าย เช่น คำอธิบายที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนตามกฎหมายหรือผลกระทบที่อาจได้รับจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายนั้น

(๒) ควรใช้ภาษาที่ง่ายต่อการทำความเข้าใจของประชาชนและหลีกเลี่ยงการใช้ศัพท์เทคนิคที่ยากแก่การเข้าใจ รวมทั้งอาจนำรูปแบบคำอธิบายในลักษณะภาพประกอบเสียงหรือรูปแบบการสื่อสารความเข้าใจด้วยภาพ (Infographic) แผนผัง ภาพถ่าย แผนภูมิ หรือสื่อลักษณะอื่น ๆ มาประกอบการจัดทำคำอธิบายดังกล่าวด้วยก็ได้

(๓) เพื่อให้เกิดความชัดเจนเกี่ยวกับความมุ่งหมายของการจัดทำคำอธิบายสรุปสาระสำคัญของกฎหมาย ให้หน่วยงานของรัฐระบุข้อความไว้ในคำอธิบายเพื่อให้ประชาชนเข้าใจว่า คำอธิบายนี้มีขึ้นเพื่อประโยชน์ในการเข้าใจสาระสำคัญของกฎหมายเท่านั้น ส่วนการจะปฏิบัติตามกฎหมายให้เป็นไปอย่างถูกต้องนั้น ประชาชนจะต้องศึกษา ทำความเข้าใจ ตรวจสอบ และยึดถือตัวบทกฎหมายเป็นสำคัญ

ข้อ ๓ ให้หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบการจัดทำคำอธิบายสรุปสาระสำคัญของกฎหมายจัดทำคำอธิบายดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่กฎหมายนั้นมีผลใช้บังคับ

การจัดทำอธิบายสรุปสาระสำคัญของกฎหมายที่มีผลใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ ให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการภายในระยะเวลาดังต่อไปนี้

(๑) หากหน่วยงานของรัฐมีกฎหมายที่รับผิดชอบไม่เกินห้าฉบับ ให้จัดทำให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๓

(๒) หากหน่วยงานของรัฐมีกฎหมายที่รับผิดชอบเกินห้าฉบับ ให้จัดทำให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๔

ข้อ ๔ เพื่อประโยชน์ในการให้ประชาชนเข้าใจกฎหมายได้โดยง่าย เมื่อหน่วยงานของรัฐจัดทำคำอธิบายสรุปสาระสำคัญของกฎหมายแล้วเสร็จ อย่างน้อยให้เผยแพร่คำอธิบายดังกล่าวควบคู่กับตัวบทกฎหมายและกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องไว้ในระบบกลาง

ในกรณีที่ยังไม่อาจใช้ระบบกลางได้ ให้หน่วยงานของรัฐเผยแพร่ข้อมูลตามวรรคหนึ่งผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของหน่วยงานของรัฐไปพลางก่อน

ประกาศ ณ วันที่ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๒

(นางไอรดา เหลืองวิไล)
รองผู้อำนวยการฯ รักษาการแทน
ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน)

(นางพงษ์สวาท กายอรุณสุทธิ์)
รองเลขาธิการฯ รักษาราชการแทน
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

ร่างฯ ที่ สคก. ตรวจพิจารณาแล้ว
เรื่องเสร็จที่ ๑๔๔๐/๒๕๖๒

ร่าง

หลักเกณฑ์การจัดทำและเผยแพร่ข้อมูลในระบบกลาง เพื่อประโยชน์ในการให้ประชาชนเข้าถึงกฎหมายได้อย่างทั่วถึง

โดยที่มาตรา ๓๖ แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดให้หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบการประเมินผลสัมฤทธิ์ต้องจัดให้มีและเผยแพร่ข้อมูลในระบบกลาง เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงกฎหมายได้อย่างทั่วถึง

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๖ วรรคหก แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา จึงกำหนดหลักเกณฑ์การจัดทำและเผยแพร่ข้อมูลในระบบกลางเพื่อประโยชน์ในการให้ประชาชนเข้าถึงกฎหมายได้อย่างทั่วถึง ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายฉบับใดเป็นผู้รับผิดชอบการจัดทำและเผยแพร่ข้อมูลของกฎหมายและกฎเกณฑ์ที่ออกตามกฎหมายฉบับนั้นในระบบกลาง

การกำหนดหน่วยงานที่จะรับผิดชอบการจัดทำและเผยแพร่ข้อมูลในระบบกลางนอกจากที่กำหนดไว้ตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่นายกรัฐมนตรีกำหนด

ข้อ ๒ ให้หน่วยงานของรัฐเผยแพร่ข้อมูลตามมาตรา ๓๖ ผ่านระบบกลาง โดยต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลให้ครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน

(๒) จัดทำข้อมูลเป็นหมวดหมู่ให้สะดวกต่อการสืบค้นและใช้งาน

(๓) จัดทำข้อมูลในรูปแบบดิจิทัลซึ่งสามารถอ่าน สืบค้น และนำไปใช้ประโยชน์ต่อได้ด้วยเครื่องมือทางเทคโนโลยี (Machine Readable) โดยให้จัดทำในรูปแบบของไฟล์ที่สร้างจากโปรแกรมประมวลผลคำ (Word Processor) หรือไฟล์ที่เขียนโดยใช้ภาษาเอชทีเอ็มแอล (Hyper Text Markup Language - HTML) รวมทั้งจัดทำเป็นไฟล์พีดีเอฟ (Portable Document Format - PDF) ที่แปลงมาจากไฟล์ที่สร้างจากโปรแกรมประมวลผลคำซึ่งสามารถสืบค้นคำในเนื้อหาได้

ข้อ ๓ การเผยแพร่ข้อมูลที่เป็นตัวบทกฎหมายและกฎเกณฑ์ ให้หน่วยงานดำเนินการดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) การเผยแพร่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติ ประมวลกฎหมาย และพระราชกำหนด ให้เผยแพร่เป็นรายฉบับทั้งฉบับแรกและฉบับแก้ไขเพิ่มเติม รวมทั้งให้จัดทำและเผยแพร่ฉบับซึ่งมีการนำบทบัญญัติที่แก้ไขเพิ่มเติมไปแทนที่บทบัญญัติซึ่งถูกแก้ไขเพิ่มเติมไว้ในฉบับเดียว (ฉบับอัพเดท) ทั้งนี้ ตามตัวอย่างกฎหมายฉบับอัพเดทที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาจัดทำ

(๒) การเผยแพร่กฎเกณฑ์ ให้เผยแพร่เป็นรายฉบับทั้งฉบับแรกและฉบับแก้ไขเพิ่มเติม โดยหากหน่วยงานของรัฐเห็นว่าจะเป็นประโยชน์ต่อการเข้าถึงและเข้าใจกฎหมายของประชาชน จะจัดทำข้อมูลในรูปแบบตาม (๑) เพื่อเผยแพร่ด้วยก็ได้

ข้อ ๔ การเผยแพร่กฎเกณฑ์ตามมาตรา ๓๖ วรรคสอง ให้หน่วยงานของรัฐพิจารณาเผยแพร่กฎเกณฑ์ดังกล่าวในส่วนที่เป็นระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด ประกาศ หนังสือเวียน หนังสือสั่งการ คำสั่ง คำพิพากษา คำวินิจฉัยของศาลหรือคณะกรรมการ การตีความกฎหมาย การตอบข้อหารือ หรือแนวปฏิบัติ ตลอดจนเอกสารหรือการสั่งการที่เรียกชื่ออย่างอื่น บรรดาเฉพาะที่มีผลต่อการบังคับใช้หรือปฏิบัติตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐหรือประชาชนเป็นการทั่วไป

ข้อ ๕ ให้หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบดำเนินการจัดทำและเผยแพร่ข้อมูลกฎหมายหรือกฎเกณฑ์ในระบบกลางให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่กฎหมายหรือกฎเกณฑ์นั้นมีผลใช้บังคับ

การจัดทำและเผยแพร่ข้อมูลกฎหมายหรือกฎเกณฑ์ที่มีผลใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ หน่วยงานของรัฐต้องดำเนินการตามข้อ ๒ และข้อ ๓ ให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๓

ข้อ ๖ ในกรณีที่ยังไม่อาจใช้ระบบกลางได้ ให้หน่วยงานของรัฐเผยแพร่ข้อมูลตามมาตรา ๓๖ ผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของหน่วยงานของรัฐไปพลางก่อน

ประกาศ ณ วันที่ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๒

(นางไอรดา เหลืองวิไล)
รองผู้อำนวยการฯ รักษาการแทน
ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน)

(นางพงษ์สวาท กายอรุณสุทธิ์)
รองเลขาธิการฯ รักษาราชการแทน
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

รายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นของ
ร่างอนุบัญญัติและร่างคำแนะนำของคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย
ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมาย
และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ รวมจำนวน ๑๑ ฉบับ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการจัดทำร่างอนุบัญญัติและร่างคำแนะนำของคณะกรรมการพัฒนากฎหมายในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ รวมจำนวน ๑๑ ฉบับ ได้แก่

(๑) ร่างแนวทางการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

(๒) ร่างแนวทางการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

(๓) ร่างกฎกระทรวงกำหนดรอบระยะเวลาการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ....

(๔) ร่างกฎกระทรวงกำหนดกฎหมายตามมาตรา ๒๙ (๖) พ.ศ. ....

(๕) ร่างกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับการไม่เผยแพร่ข้อมูลในระบบกลาง พ.ศ. ....

(๖) ร่างคำแนะนำของคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย เรื่อง การรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องประกอบการจัดทำร่างกฎหมาย

(๗) ร่างคำแนะนำของคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย เรื่อง การใช้ระบบอนุญาตในกฎหมาย

(๘) ร่างคำแนะนำของคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย เรื่อง การใช้ระบบคณะกรรมการในกฎหมาย

(๙) ร่างคำแนะนำของคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย เรื่อง การนำโทษอาญามาใช้ในกฎหมาย

(๑๐) ร่างหลักเกณฑ์การจัดทำคำอธิบายสรุปสาระสำคัญของกฎหมาย

(๑๑) ร่างหลักเกณฑ์การจัดทำและเผยแพร่ข้อมูลในระบบกลางเพื่อประโยชน์ในการให้ประชาชนเข้าถึงกฎหมายได้อย่างทั่วถึง

ทั้งนี้ สรุปผลการรับฟังความคิดเห็นได้ดังนี้

๑. วิธีการ จำนวนครั้ง และระยะเวลาในการรับฟังความคิดเห็น

ในการจัดทำร่างอนุบัญญัติและร่างคำแนะนำของคณะกรรมการพัฒนากฎหมายในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ รวมจำนวน ๑๑ ฉบับ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นเพื่อประกอบการดำเนินการดังกล่าว ดังต่อไปนี้

๑.๑ รับฟังความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญจากองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD)) ซึ่งจากการรับฟังความคิดเห็นดังกล่าวปรากฏผลว่า ผู้เชี่ยวชาญจาก OECD มีความเห็นว่าร่างแนวทางและร่างคำแนะนำเกี่ยวกับการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์ผลกระทบ

ที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย นั้น มีความสอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติในทางสากล ในการนี้ได้เพิ่มเติมรายละเอียดบางส่วนเพื่อให้เกิดความชัดเจนในทางปฏิบัติตามที่ผู้เชี่ยวชาญจาก OECD ให้คำแนะนำ

๒.๒ รับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานของรัฐ และประชาชนทั่วไปผ่านวิธีการต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

๒.๒.๑ มีหนังสือสอบถามความคิดเห็นไปยังรัฐมนตรีว่าการกระทรวง ทุกกระทรวง ปลัดกระทรวง และหัวหน้าส่วนราชการระดับอธิบดีหรือเทียบเท่าในทุกกระทรวงและทุกกรม

๒.๒.๒ จัดประชุมสัมมนารับฟังความคิดเห็น จำนวน ๖ ครั้ง

๒.๒.๓ รับฟังความคิดเห็นผ่านทางเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (www.krisdika.go.th) โดยได้รับฟังความคิดเห็นตั้งแต่วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๖๒ ถึงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ รวมระยะเวลาในการรับฟังความคิดเห็น ๒ เดือน โดยแสดงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเหตุผลความจำเป็น รวมทั้งหลักการและสาระสำคัญของร่างอนุบัญญัติและร่างคำแนะนำของคณะกรรมการพัฒนากฎหมายเพื่อประกอบการรับฟังความคิดเห็นและเผยแพร่ข้อมูลให้แก่ผู้ที่สนใจ

ทั้งนี้ รายละเอียดของการรับฟังความคิดเห็นปรากฏตามรายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องแนบท้ายนี้

๒. พื้นที่หรือกลุ่มเป้าหมายในการรับฟังความคิดเห็น

หน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐ ประชาชน และผู้เชี่ยวชาญจากองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD)) ซึ่งใช้วิธีการรับฟังความคิดเห็นโดยมีหนังสือสอบถามความคิดเห็น การประชุมสัมมนาเพื่อสร้างความเข้าใจและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และรับฟังความคิดเห็นผ่านทางเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (www.krisdika.go.th)

สำหรับหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐอื่น ๆ ซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวกับการจัดทำร่างกฎหมาย รวมถึงภาคเอกชนและประชาชนทั่วไปที่ให้ความสนใจ สามารถแสดงความคิดเห็นและเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติฯ ผ่านเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สรุปผลการรับฟังความคิดเห็น

ความเห็นของผู้เกี่ยวข้อง
เกี่ยวกับร่างแนวทางการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

ลำดับ	ประเด็นและความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ	ผลการพิจารณา	หน่วยงาน/ผู้ให้ความเห็น (ช่องทางแสดงความคิดเห็น)
๑	ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อประชาชน ประเทศ และสังคมเป็นส่วนรวมในร่างข้อ ๓ (๑) กับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อเศรษฐกิจ สังคมหรือชุมชน สิ่งแวดล้อมหรือสุขภาวะ หรือผลกระทบอื่นโดยรวมที่สำคัญในร่างข้อ ๓ (๓) มีความแตกต่างกันอย่างไร	เห็นว่า ร่างข้อ ๓ (๑) มุ่งหมายที่จะให้ชี้แจงถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายที่เกี่ยวกับการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพ หรือหน้าที่ การป้องกัน แก้ไข คุ้มครอง หรือเยียวยาแก่ผู้ได้รับผลกระทบ รวมถึงประโยชน์แก่ประเทศ สังคม หรือประชาชน ส่วนในร่างข้อ ๓ (๓) มุ่งหมายให้ชี้แจงถึงผลกระทบเฉพาะในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ซึ่งในการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบ ได้แยกประเด็นการพิจารณาดังกล่าวไว้ในร่างข้อ ๖ และร่างข้อ ๘ ของร่างแบบรายงานฯ	สำนักงาน ป.ป.ช.
๒	ร่างข้อ ๓ (๓) ขอร่างแนวทางฯ คำว่า “ผลกระทบ” มักใช้กับผลกระทบในเชิงลบมากกว่าเชิงบวก ดังนั้น เพื่อให้การพิจารณาร่างกฎหมายเป็นไปอย่างรอบด้าน จึงควรให้มีการวิเคราะห์ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคมหรือชุมชน สิ่งแวดล้อมหรือสุขภาวะ ทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ รวมทั้งควรวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นในปัจจุบันอันใกล้และอนาคตที่จะเกิดกับกลุ่มเป้าหมายและกลุ่มที่มิใช่เป้าหมายด้วย	คำว่า “การวิเคราะห์ผลกระทบ” เป็นถ้อยคำตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งไม่ได้มีการจำกัดความว่าหมายถึงเฉพาะผลกระทบในเชิงลบ โดยในร่างแบบรายงานฯ ได้กำหนดให้หน่วยงานวิเคราะห์ผลกระทบทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ	สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ